

Osasto/käsittelijä Avdelning/handläggare

LA/Rolf Storsjö

Päivämäärä Datum

29.12.1992

Työeläkelaitoksille

VAKUUTUSLIIKKEEN HARJOITTAMISOIKEUS EY:N DIREKTIIVIEN MUKAISEKSI

Hallitus on antanut Eduskunnalle esityksen laeiksi vakuutusyhtiölain, työntekijäin eläkelain 3 §:n ja potilasvahinkolain 5 §:n muuttamisesta. Esitykseen sisältyvän vakuutusyhtiölain 3 a luvun kumoamisen Eduskunta on käsitellyt erikseen. Luku sisälsi rajoituksia ulkomaalaisten oikeuteen omistaa vakuutusyhtiön osakkeita ja takuuosuuksia sekä käyttää päätösvaltaa vakuutusyhtiössä. Kumonaminen tulee voimaan 1.1.1993. Rajoitusten poistaminen koskee muitakin ulkomaalaisia kuin Euroopan talousalueeseen (ETA) kuuluvien maiden kansalaisia.

Tavoite

Lait on tarkoitus sopeuttaa ETA-sopimuksen rahoituspalveluja koskevassa liitteessä IX mainittuihin Euroopan yhteisöjen (EY) vakuutusdirektiiveihin. EY:ssä on hyväksytty 21 vakuutusdirektiiviä tai niiden muutosta. Sanotussa liitteessä on lueteltu 17 EY:n direktiiviä.

EY:ssä tavoitteena on vapauttaa vakuutuspalvelujen tarjonta koko EY:n alueella siten, että johonkin EY-maahan perustettu vakuutusyhtiö voisi kotimaansa antaman toimiluvan perusteella tarjota vakuutuspalveluja kaikissa ETA-maissa joko perustamalla asianomaiseen maahan kiinteän toimipaikan tai tarjoamalla vakuutuspalveluja suoraan kotimaastaan.

ETA-sopimuksen liitteessä IX mainituissa direktiiveissä tämä tavoite on toteutettu vasta suurten vahinkoriskien ja vakuutuksenottajan omaaloitteisesti toisesta EY:n jäsenvaltiosta hankkimien henkivakuutusten osalta. Muilta osin vakuutuspalvelujen tarjoamiseen vaaditaan vielä kunkin maan kansallisten viranomaisten myöntämä toimilupa.

Tavoitteen toteuttamiseksi myös muilta osin EY:ssä on hyväksytty kolmas vahinkovakuutusdirektiivi ja kolmas henkivakuutusdirektiivi. Nämä

LA/Rolf Storsjö

29.12.1992

direktiivit eivät kuitenkaan sisälly ETA-sopimuksen liitteeseen IX, eikä ETA-sopimus siten velvoita niiden periaatteiden huomioon ottamiseen Suomen lainsäädännössä.

Tämän esityksen tarkoituksena on osaltaan muuttaa Suomen lainsäädäntöä siten, että se on sopusoinnussa ETA-sopimuksen liitteessä IX lueteltujen direktiivien kanssa. Erilliset hallituksen esitykset annetaan ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta, vakuutusyhdistyslain muuttamisesta sekä liikennevakuutuslain muuttamisesta. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi laki vakuutuspalveluiden vapaasta tarjonnasta (HE 286/92) ja laki vakuutusenvälittäjistä (HE 323/92).

Lakisääteinen eläkevakuutus direktiivien ulkopuolella

Lakisääteinen eläkevakuutus kuuluu EY:n henkivakuutusdirektiivien piiriin, jos kyseessä on yksityisten vakuutusyhtiöiden omalla vastuullaan hoitama toiminta.

ETA-sopimuksen liitteen IX mukaan direktiivi ei kuitenkaan koske niiden eläkevakuutusyritysten harjoittamaa eläketoimintaa, joista säädetään TEL:ssä ja muussa siihen liittyvässä Suomen lainsäädännössä. Näin ollen lakisääteistä eläkevakuutusta saa ETA-sopimuksesta huolimatta edelleenkin harjoittaa vain Suomesta toimiluvan saanut kotimainen vakuutusyhtiö. Näiden vakuutusten myynti muista ETA-maista käsin ei siis ole mahdollista. Työeläkelaitoksia koskevaa lainsäädäntöä ei myöskään tarvitse sopeuttaa direktiivien määräyksiin.

Ulkomaalaiset voivat harjoittaa lakisääteistä eläkevakuutusta Suomessa

Edellä mainitun liitteen mukaan Suomen viranomaiset sallivat ketään syrjimättä kaikkien ETA-maiden kansalaisten ja yhtiöiden harjoittaa TEL:n ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaista eläketointia

- omistamalla olemassa olevan vakuutusyhtiön tai ryhmän taikka osallistumalla siihen;

- perustamalla uusia vakuutusyhtiöitä tai ryhmiä, mukaan lukien eläkevakuutusyhtiöt, taikka osallistumalla niihin.

LA/Rolf Storsjö

29.12.1992

Myös vakuutusyhtiölain 3 a luvun kumoamisesta seuraa, että ulkomaalaiset, sekä ETA-maiden että muiden maiden kansalaiset ja yhtiöt, voivat perustaa Suomeen vakuutusyhtiön, joka harjoittaa lakisääteistä eläkevakuutusta.

TEL- ja YEL-toiminta vain siihen erikoistuneille yhtiöille

Koska lakisääteinen eläkevakuutus rajoitetaan ETA-sopimuksessa direktiivien ulkopuolelle, esityksessä ehdotetaan TEL:n 3 §:n muutosta, jolla tämä toiminta eriytetään muuta vakuutusliikettä harjoittavista yhtiöistä omiin vakuutusyhtiöihin. Muutoksen mukaan pykälässä tarkoitettun erityisen toimiluvan saanut vakuutusyhtiö ei saisi harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin TEL:n ja YEL:n mukaista toimintaa ja siihen suoranaisesti liittyvää jälleenvakuutusta.

Esityksen mukaan muutos merkitsisi nyt toiminnassa olevien vakuutusyhtiöiden osalta käytännössä yleensä sitä, että yhtiön, joka lakisääteisen työeläkevakuutuksen lisäksi harjoittaa vapaaehtoista vakuutusliikettä, olisi kahden vuoden siirtymäkauden kuluessa luovutettava vapaaehtoisesta vakuutusliikkeen vakuutuskantansa toiselle siihen toimiluvan saaneelle vakuutusyhtiölle. Yhtiön olisi myös muutettava yhtiöjärjestyksensä lain vaatimuksen mukaiseksi ja haettava muutokselle sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus. Sen jälkeen muutos olisi kolmen kuukauden kuluessa ilmoitettava rekisteröitäväksi. Ministeriö voisi erityisestä syystä pidentää määräaikoja enintään kuudella kuukaudella.

Seuraamukset

Seuraamus säännösten noudattamatta jättämisestä olisi toimiluvan raukeaminen ja raukeamisen merkitseminen vakuutusyhtiöiden toimiluparekisteriin. Ennen merkinnän tekemistä vakuutusyhtiötä olisi kuultava.

Perusmääoma

Lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön peruspääomavaatimus korotettaisiin 30 miljoonaan markkaan.

LA/Rolf Storsjö

29.12.1992

Voimaantulo

Esitys liittyy ETA-sopimukseen. Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin sopimus. Lakien voimaantuloajankohdasta säädetäisiin asetuksella.

Vakuutusyhtiölain 3 a luvun kumoaminen tulee kuitenkin voimaan 1.1.1993.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen
Pentti Koivisto

LIITE

Osa HE:stä 350/92

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi vakuutusyhtiölain, työntekijäin eläkelain 3 §:n ja potilasvahinkolain 5 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan vakuutusyhtiölain, työntekijäin eläkelain ja potilasvahinkolain sopeuttamista Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liitteessä mainittuihin Euroopan yhteisöjen vakuutusalaan koskeviin direktiiveihin.

Vakuutettavat riskit jaettaisiin vakuutusluokkiin direktiivien säännösten mukaisesti.

Toimilupa vakuutusliikkeen harjoittamiseen myönnettäisiin vakuutusluokittain ja luokkaryhmittäin. Vakuutusyhtiöltä vaadittavan peruspääoman markkamääriä korotettaisiin vastaamaan yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä. Lisäksi lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön peruspääomavaatimus korotettaisiin 30 miljoonaan markkaan.

Ulkomaalaisomistusta ja ulkomaalaisten päätösvallan käyttöä vakuutusyhtiössä rajoittavat vakuutusyhtiölain säännökset kumottaisiin. Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan rajoituksia ehdotetaan lievennettäväksi siten, että vakuutusyhtiö voisi yksin tai yhdessä toisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten kanssa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa omistaa muuta elinkeinoa kuin vakuutusliikettä harjoittavasta yhteisöstä enintään 50 prosenttia nykyisen 20 prosentin asemesta. Sosiaali- ja terveysministeriö antaisi lisäksi määräykset riskikeskittymien rajoittamisesta.

Vakuutusyhtiön toimintapääomaa koskevat säännökset ehdotetaan muutettaviksi vastaamaan direktiivien vaatimuksia. Tähän liittyen otettaisiin käyttöön myös vakuutusyhtiön vakavaraisuuden kaksivaiheinen valvontasäännöstö.

Suomalaiselle vakuutusyhtiölle annettaisiin

oikeus harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Euroopan talousalueen muissa jäsenvaltioissa. Vakuutusyhtiö voisi myös asetuksella säädetyissä tapauksissa luovuttaa vakuutuskantaansa ulkomaiselle vakuutusyhtiölle tai vastaanottaa sitä tällaiselta yhtiöltä.

Esityksessä ehdotetaan poistettaviksi vakuutusyhtiölaissa perustajille, yhtiön johdolle ja tilintarkastajille asetetut kansalaisuusvaatimukset. Vähintään puolella perustajista, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä sekä toimitusjohtajalla olisi kuitenkin oltava asuinpaikka tai kotipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa. Vakuutusyhtiön tilintarkastajana voisi toimia vain Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

Suomalaiset henkivakuutusyhtiöt saisivat oikeuden myöntää niin kutsuttuja unit-linked tyyppisiä (*sijoitussidonnaisia*) vakuutuksia.

Vakuutusyhtiölle asetettaisiin ilmoitusvelvollisuus tietoonsa tulleista rahanpesutoimintaan viittaavista seikoista.

Työntekijäin eläkelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakisääteistä eläkevakuutusta saisivat harjoittaa ainoastaan tähän toimintaan erikoistuneet vakuutusyhtiöt.

Potilasvahinkolain mukainen vakuutustoiminta ehdotetaan sallittavaksi myös Suomeen sijoittautuneelle ulkomaiselle vakuutusyhtiölle.

Esitys liittyy hallituksen esitykseen laiksi vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Esitys liittyy Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen ja ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin sopimus. Lakien voimaantuloajankohdasta säädettäisiin asetuksella.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	2. Voimaantulo	32
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	2.1. Vakuutusyhtiölaki	32
1.1. Tavoitteet	3	2.2. Työntekijäin eläkelaki	33
1.2. Keinot	4	2.3. Potilasvahinkolaki	33
1.3. Lakiehdotuksissa huomioon otetut direktiivit	4	LAKITEKSTIT	34
1.4. Ehdotettujen muutosten pääkohdat	7	1. Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta	34
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	8	2. Laki työntekijäin eläkelain 3 §:n muuttamisesta	47
2.1. Nykyinen tilanne	8	3. Laki potilasvahinkolain 5 §:n muuttamisesta	48
2.2. Asian valmistelu	9	LIITE 1	49
2.3. Lausunnonantajat	9	Rinnakkaistekstit	49
3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset	9	1. Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta	49
4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	10	2. Laki työntekijäin eläkelain 3 §:n muuttamisesta	80
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	11	3. Laki potilasvahinkolain 5 §:n muuttamisesta	81
1. Lakiehdotusten perustelut	11	LIITE 2 Luonnos asetukseksi vakuutusyhtiön toimintapääomaan luettavista eristä	82
1.1. Vakuutusyhtiölaki	11	LIITE 3 Euroopan yhteisön vahvistamat vakuutusluokat	83
1.2. Työntekijäin eläkelaki	31		
1.3. Potilasvahinkolaki	32		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Euroopan yhteisöissä (EY) on hyväksytty 21 vakuutustoimintaa koskevaa direktiiviä tai niiden muutosta. Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen liitteen IX mukaan 17 EY:n vakuutusdirektiiviä ja komission liikennevakuutusta koskeva päätös tulevat sovellettaviksi ETA:n piirissä ja siten myös Suomessa.

EY:ssä tavoitteena on vapauttaa vakuutuspalvelujen tarjonta koko EY:n alueella siten, että johonkin EY-maahan perustettu vakuutusyhtiö voisi kotimaansa antaman toimiluvan perusteella tarjota vakuutuspalveluja kaikissa EY-maissa joko perustamalla asianomaiseen maahan kiinteän toimipaikan tai tarjoamalla vakuutuspalveluja suoraan kotimaastaan.

ETA-sopimuksen liitteessä IX mainituissa direktiiveissä tämä tavoite on toteutettu vasta suurten vahinkoriskien ja vakuutuksenottajan oma-aloitteisesti toisesta EY:n jäsenvaltiosta hankkimien henkivakuutusten osalta. Muilta osin vakuutuspalvelujen tarjoamiseen vaaditaan vielä kunkin maan kansallisten viranomaisten myöntämä toimilupa.

Tavoitteen toteuttamiseksi myös muilta osin EY:ssä on hyväksytty muuta ensivakuutusliikettä kuin henkivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta annettu kolmas neuvoston direktiivi (92/49/ETY), jäljempänä kolmas vahinkovakuutusdirektiivi sekä kolmas henkivakuutusdirektiivi. Nämä direktiivit eivät kuitenkaan sisälly ETA-sopimuksen liitteeseen IX, eikä ETA-sopimus siten velvoita niiden periaatteiden huomioon ottamiseen Suomen lainsäädännössä.

Suomen vakuutuslainsäädäntö poikkeaa eräissä kohdin ETA-sopimuksen liitteessä mainituista EY:n säännöksistä. Tämän esityksen tavoitteena on muuttaa Suomen lainsäädäntöä siten, että se on sopusoinnussa EY:n vakuutus-alaa koskevien ETA-sopimuksen liitteessä IX lueteltujen direktiivien kanssa. Lisäksi esitykseen on otettu eräitä kansallisesta tarpeesta johtuvia muutoksia, joissa erityisesti pyritään

ottamaan huomioon finanssiryhmäkomitean mietinnössään (komiteanmietintö 1991:36) esittämät periaatteet.

Yhdentymisen seurauksena kilpailu vakuutusosalalla todennäköisesti lisääntyy ulkomaisten vakuutusyhtiöiden tullessa Suomen vakuutusmarkkinoille. Toisaalta suomalaisten vakuutusyhtiöiden mahdollisuudet laajentaa toimintaansa eurooppalaisille markkinoille paranevat. Kilpailun mahdollisen lisääntymisen voi olettaa johtavan tehokkuuden lisääntymiseen, kustannussäästöihin, vakuutusturvan tuotekehittelyn parantamiseen ja siten entistä tarkoituksenmukaisempien vakuutusten aikaansaamiseen. Kilpailu vaikuttanee myös myönteisesti vakuutusten hintoihin.

Toisaalta kehityksessä saattaa olla kuluttajan kannalta myös kielteisiä piirteitä. Ulkomaisten yhtiöiden tarjoamat vakuutustuotteet voivat olla luonteeltaan nykyisistä kotimaisista poikkeavia; esimerkiksi tarjoamansa turvan osalta ne voivat olla huomattavasti suomalaisia vakuutustuotteita suppeampia. Tällöin vakuutusten vertailtavuus voi entisestään huonontua. Vakuutuksenottajalla voi olla vaikeuksia saada selvyyttä ostamansa vakuutuksen tosiasiallisesta sisällöstä ja erityisesti ulkomaisen yhtiön noudattamasta korvauskäytännöstä. Myös asiointi sellaisen vakuutusyhtiön kanssa, jolla ei ole lainkaan konttoreita Suomessa, saattaa olla hankalaa.

Kotipaikan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa omaavan vakuutusyhtiön vakavaraisuuden osalta on luotettava yhtiön kotimaan viranomaisten harjoittamaan valvontaan. Suomen vakuutustarkastuksen ja yleensä Suomen viranomaisten mahdollisuudet puuttua ulkomaisen vakuutusyhtiön toimintaan ovat tällöin heikkomat kuin kotimaisten vakuutusyhtiöiden osalta.

Vakuutusten yli rajojen tapahtuva myynti saattaa aiheuttaa vaikeuksia suomalaiselle henkivakuutustoiminnalle muun muassa siitä syystä, että ulkomailla henkivakuutuksen nimellä tarjotaan tosiasiaa sijoitustuotteita, joita suomalaiset henkivakuutusyhtiöt eivät tämän hetken määräysten mukaan voi myydä. Tasavertaisen kilpailuaseman takaaminen kotimaisille yhtiöille edellyttää, että niille annetaan mahdollisuus laajentaa tuotevalikoimaansa vastaavasti. Esityksessä ehdotetaan, että myös suomalaiset henkivakuutusyhtiöt voisivat

antaa niin kutsuttuja unit linked-tyyppisiä henkivakuutuksia. Näistä vakuutuksista käytettäisiin Suomessa nimitystä sijoitussidonnainen vakuutus.

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden mahdollisuuksia vastata ulkomaiseen kilpailuun Suomessa voidaan pitää suhteellisen hyvinä. Suomalaisten yhtiöiden kilpailuetuja ovat markkinoiden tuntemus, laaja konttoriverkosto ja kieliedut. Suurimmat suomalaiset yhtiöt ovat keskieuropalaisten yhtiöiden keskikokoon verrattuna suhteellisen suuria ja niillä on Suomen markkinoilla vahva ja vakiintunut asema. Liiketoimintatietojen perusteella arvioiden erityisesti suomalaiset vahinkovakuutusyhtiöt ovat kilpailukykyisiä. Suurimmat eurooppalaiset vakuutusyhtiöt ovat kuitenkin selvästi suomalaisia vakuutusyhtiöitä suurempia ja siten niillä on myöskin enemmän voimavaroja käytettäväksi muun muassa yritysostoihin. On luultavaa, että ulkomaiset vakuutusyhtiöt eivät lähde luomaan Suomeen erityisesti kuluttajavakuutuksissa tarvittavaa jakeluverkkoa, vaan todennäköisempää on sen hankkiminen joko ostamalla tai yhteistyösopimuksella ja ehkä myös vakuutusvälitystoiminnan nykyistä laajempi viriäminen.

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden mahdollisuuksia vallata markkinoita EY-alueella on pidettävä melko vähäisinä. Yhtenä syynä on se, että vakuutustuotteet ovat useimmissa maissa hyvin samankaltaisia. On vaikea tarjota sellaisia erityisuuksia, jotka saisivat väestön valitsemaan suomalaisen vakuutusyhtiön omien tai tunnettujen ulkomaisten vakuutusyhtiöiden asemesta. Myös markkinoiden tuntemus saattaa suomalaisilla yhtiöillä olla ainakin toistaiseksi riittämätön.

1.2. Keinot

Suomen vakuutuslainsäädäntö on ETA-sopimuksen voimaantulon johdosta muutettava vastaamaan ETA-sopimuksen liitteessä IX mainittuja EY:n säännöksiä. Tämä tarkoittaa ennen kaikkea vakuutusyhtiölain (1062/79) ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain (635/89) muuttamista. Lisäksi on tehtävä muutoksia muun muassa työntekijäin eläkelakiin (395/61), potilasvahinkolakiin (585/86), vakuutusyhdistyslakiin (1250/87) sekä liikennevakuutuslakiin (279/59). Muutoksia tarvitaan muun muassa vakuutus-

yhtiön perustamista, toimiluvan myöntämistä, vakuutusyhtiön toimintapääomaa sekä eri maiden valvontaviranomaisten yhteistyötä koskeviin säännöksiin.

Ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta, vakuutusyhdistyslain muuttamisesta sekä liikennevakuutuslain muuttamisesta annetaan erilliset hallituksen esitykset. Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi laki vakuutuspalveluiden vapaasta tarjonnasta (HE 286/1992 vp) sekä laki vakuutusvälittäjistä (HE 323/1992 vp).

Suomalaisten vakuutusyhtiöiden harjoittama lakisääteinen tapaturmavakuutus jää lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvana vakuutuksena vahinkovakuutusdirektiivien soveltamisalan ulkopuolelle.

Lakisääteinen sosiaalivakuutus kuuluu EY:n henkivakuutusta koskevien direktiivien soveltamisalaan, jos kyseessä on yksityisten vakuutusyhtiöiden omalla vastuullaan hoitama toiminta. ETA-sopimuksessa on kuitenkin sovittu, että lakisääteinen eläkevakuutus, jota suomalaiset yksityiset vakuutusyhtiöt hoitavat omalla vastuullaan, jää Suomen sisäisessä lainsäädännössä säänneltäväksi.

Edellä kerrotusta seuraa, että lakisääteistä eläkevakuutus- ja tapaturmavakuutusliikettä saa ETA-sopimuksen solmimisesta huolimatta edelleenkin harjoittaa ainoastaan Suomesta toimiluvan saanut kotimainen vakuutusyhtiö. Lakisääteisten eläke- ja tapaturmavakuutusten myynti muista Euroopan talousalueeseen kuuluvista maista käsin ei siis olisi mahdollista. Työeläkelaitoksia koskevaa lainsäädäntöä ei myöskään tarvitse sopeuttaa direktiivien määrittämiin.

Vakuutusyhtiöiden ulkomaista omistusta koskevien rajoitusten purkamisesta kuitenkin seuraa, että myös ulkomaiset henkilöt voivat perustaa Suomeen vakuutusyhtiön, joka harjoittaa lakisääteistä tapaturma- tai eläkevakuutusliikettä.

Koska lakisääteinen eläkevakuutusliike rajoitetaan ETA-sopimuksessa direktiivien soveltamisalan ulkopuolelle, on tarkoituksenmukaista, että mainittu vakuutusliike eriytetään muuta vakuutusliikettä harjoittavista yhtiöistä omiin vakuutusyhtiöihin.

1.3. Lakiehdotuksissa huomioon otetut direktiivit

ETA-sopimuksen liitteessä IX vakuutusdi-

rektiivit on jaoteltu niiden luonteen mukaan vahinkovakuutus-, liikennevakuutus- ja henkivakuutusdirektiiveihin sekä muihin vakuutus-toimintaa koskeviin direktiiveihin. Vahinkovakuutusta koskee ETA-sopimuksen liitteessä IX kymmenen EY:n direktiiviä tai niiden muutosta. Tärkeimmät näistä ovat ensimmäinen vahinkovakuutusdirektiivi (73/239/ETY) ja toinen vahinkovakuutusdirektiivi (88/357/ETY).

1) *Ensimmäinen neuvoston direktiivi, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, jäljempänä ensimmäinen vahinkovakuutusdirektiivi*

Ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin tarkoituksena on muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutuksen aloittamisen ja harjoittamisen helpottaminen yhdenmukaistamalla EY:n jäsenvaltioiden lainsäädäntöä.

Direktiiviä sovelletaan sellaisiin ensivakuutusliikettä harjoittaviin vakuutusyrityksiin, joilla on toimipaikka jäsenvaltiossa tai jotka aikovat perustaa toimipaikan jäsenvaltioon. Direktiivi ei kuitenkaan koske henki- tai eläkevakuutusta eikä lakisääteiseen sosiaaliturvaan kuuluvaa vakuutusta, kuten lakisääteistä tapaturmavakuutusta.

Direktiivin II osaston säännöksiä sovelletaan sellaisiin vakuutusyrityksiin, joiden sääntömääräinen kotipaikka sijaitsee EY:n alueella. Ensimmäiseen vahinkovakuutusdirektiiviin sisältyvät säännökset muun muassa toimiluvan myöntämisen ja peruuttamisen edellytyksistä, vakuutusyhtiöltä vaadittavasta toimintapääomasta ja edustuston tai sivukonttorin perustamisesta.

Vakuutusyrityksen vakavaraisuuden valvonta kuuluu sen koko toiminnan osalta sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa yrityksen pääkonttori sijaitsee. Vakuutusyrityksen on muodostettava riittävä vakuutustekninen vastuuvetä jokaisessa jäsenvaltiossa, jossa sillä on toimintaa. Tämä vastuuvetä on katettava yhtäläisin ja toisiaan vastaavin varoin. Lisäksi vakuutusyhtiöllä on oltava koko sen liiketoimintaan nähden riittävä toimintapääoma (solvency margin). Vastuuvetä koskevien säännösten sisältö jää direktiivin mukaan kunkin maan sisäisessä lainsäädännössä päätettäväksi, mutta jäsenvaltioiden on yhtenäistettävä toimintapääomaa koskevat säännöksensä direktiivin mukaisiksi.

Suomalaisten vahinkovakuutusyhtiöiden toimintapääomaa koskevien säännösten muuttaminen vastaamaan direktiivien säännöksiä johtaa noin 50—100 % nykyistä korkeampiin toimintapääomien vähimmäismääriin. Suomalaisille vakuutusyhtiöille vakuutusyhtiölain 11 luvun 2 §:ssä (solvenssitesti) asetetut vähimmäisvakavaraisuusvaatimukset kuitenkin ylittävät EY:n direktiivien toimintapääomavaatimukset. Suomalaiset vahinkovakuutusyhtiöt pystyvät siis yleisesti ottaen täyttämään direktiivien vaatimukset. Vaikeuksia voi olla lähinnä niillä yhtiöillä, joilla vakuutusyhtiölain 11 luvun 2 §:n vaatimukset täyttyvät tasoitusmäärän avulla, sillä tasoitusmäärää ei lueta direktiivien mukaiseen toimintapääomaan.

2) *Toinen neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä heinäkuuta 1988, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käynnistämistä, sekä direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta; jäljempänä toinen vahinkovakuutusdirektiivi*

Toiseen vahinkovakuutusdirektiiviin sisältyvät säännökset vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta sekä lainvalinnasta eli säännökset siitä, minkä valtion lakia sovelletaan vahinkovakuutus sopimukseen, jolla on liittyviä useampaan kuin yhteen valtioon. Lisäksi toiseen vahinkovakuutusdirektiiviin sisältyvät säännökset vakuutuskannan siirroista EY:n valtioiden välillä.

Toisen vahinkovakuutusdirektiivin mukaan vakuutusyritys, jolla on sääntömääräinen kotipaikka EY:n alueella, voi aloittaa vakuutuspalvelujen vapaan tarjonnan niin sanottujen suurten riskien osalta tehtyään siitä ilmoituksen sekä kotivaltionsa että riskin sijaintivaltion eli toimintavaltion viranomaisille. Muiden riskien osalta vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa ei voida aloittaa ennen kuin toimintavaltion viranomainen on antanut siihen erikseen luvan.

Muita vahinkovakuutusta koskevia direktiivejä ovat:

3) *neuvoston direktiivi, annettu 25 päivänä helmikuuta 1964, sijoittautumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rajoitusten poistamisesta jälleenvakuutuksen ja edelleenvakuutuksen osalta (64/225/ETY), jäljempänä jälleenvakuutusdirektiivi,*

4) *neuvoston direktiivi, annettu 24 päivänä heinäkuuta 1973, muun ensivakuutusliikkeen*

kuin henkivakuutusliikkeen sijoittautumisvapauden rajoitusten poistamisesta (73/240/ETY).

5) neuvoston direktiivi, annettu 29 päivänä kesäkuuta 1976, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta (76/580/ETY).

6) neuvoston direktiivi, annettu 30 päivänä toukokuuta 1978, yhteisön rinnakkaisvakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (78/473/ETY), jäljempänä rinnakkaisvakuutusdirektiivi.

7) neuvoston direktiivi, annettu 10 päivänä joulukuuta 1984, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun ensimmäisen direktiivin (73/239/ETY) muuttamisesta erityisesti matkailijoille annetun avun osalta (84/641/ETY), jäljempänä matka-apudirektiivi.

8) neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetun ensimmäisen direktiivin 73/239/ETY muuttamisesta luotto- ja takausvakuutuksen osalta (87/343/ETY), jäljempänä luottovakuutusdirektiivi.

9) neuvoston direktiivi, annettu 22 päivänä kesäkuuta 1987, oikeusturvavakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta (87/344/ETY), jäljempänä oikeusturvavakuutusdirektiivi.

10) neuvoston direktiivi, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annettujen direktiivin 73/239/ETY ja direktiivin 88/357/ETY muuttamisesta erityisesti moottoriajoneuvojen vastuuvakuutuksen osalta (90/618/ETY).

Nämä direktiivit on otettu huomioon tässä esityksessä.

ETA-sopimuksen liitteessä IX henkivakuutusta koskee kaksi direktiiviä.

1) Ensimmäinen neuvoston direktiivi, annettu 5 päivänä maaliskuuta 1979, henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollis-

ten määräysten yhteensovittamisesta (79/267/ETY), jäljempänä ensimmäinen henkivakuutusdirektiivi.

Ensimmäisen henkivakuutusdirektiivin tarkoituksena on henkivakuutusliikkeen aloittamisen ja harjoittamisen helpottamiseksi yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden säännöksiä vakuutusliikkeen valvonnasta.

Direktiiviä sovelletaan paitsi henkivakuutukseen myös eläkevakuutukseen ja henkivakuutusyritysten myöntämiin muihin henkilövakuutuksiin kuten vapaaehtoiseen sairaus- tai tapaturmavakuutukseen. Lisäksi direktiiviä sovelletaan eräin edellytyksin myös tonttiineihin, niin sanottuihin kapitalisaatiosopimuksiin ja eläke-rahastojen hoitamiseen. Lakisääteistä sosiaalivakuutusta direktiivi koskee vain siltä osin kuin yksityiset vakuutusyritykset hoitavat sitä omalla vastuullaan.

Henkivakuutusdirektiivin säännökset ovat muuten suurelta osin samanlaisia kuin ensimmäisen vahinkovakuutusdirektiivin säännöksetkin.

Direktiivissä kielletään sellaisen vakuutusyhtiön perustaminen, joka harjoittaa sekä henkittävää vahinkovakuutusta.

EY:n alueella henkivakuutuksen vähimmäistoimintapääomia koskevat vaatimukset ovat korkeammat kuin Suomessa. Direktiivin säännösten toteuttaminen merkitsee pääomavaatimusten moninkertaistumista. Suomalaisilla henkivakuutusyhtiöllä ei kuitenkaan yleensä ole vaikeuksia pääomavaatimusten täyttämiseksi muun muassa siksi, että toimintapääoman käsite on EY:n direktiiveissä laajempi kuin Suomen nykyisessä lainsäädännössä. Direktiivin toimintapääomaa koskevia säännöksiä ei sellaisenaan ehdoteta sovellettavaksi lakisääteistä eläkevakuutus toimintaa harjoittaviin vakuutusyhtiöihin, vaan lajin erityisluonteesta johtuvat muutokset ehdotetaan lisättäväksi vakuutusyhtiölain henkivakuutusyhtiöiden toimintapääomaa koskeviin säännöksiin.

2) Toinen neuvoston direktiivi, annettu 8 päivänä marraskuuta 1990, henkivakuutuksen ensivakuutusliikettä koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta, säännöksistä, joilla helpotetaan palvelujen tarjoamisen vapauden tehokasta käyttämistä sekä direktiivin 79/267/ETY muuttamisesta (90/619/ETY), jäljempänä toinen henkivakuutusdirektiivi.

Toisessa henkivakuutusdirektiivissä käsitellään rajojen yli tapahtuvaa henkivakuutuspal-

velujen vapaata tarjontaa, lainvalintasäännöksiä sekä vakuutuskannan siirtoja EY-valtioiden välillä.

Henkivakuutusten yli rajojen tapahtuva myynti on direktiivissä jaettu niin sanottuun aktiiviseen ja passiiviseen tarjontaan. Tarjonta luetaan passiiviseksi silloin, kun vakuutus sopimus on solmittu vakuutuksenottajan aloitteesta. Jokaisella EY-valtiolla on oikeus määrätä, että aktiivinen tarjonta on mahdollista vain toimiluvan saaneille vakuutusyhtiöille. Aktiivisen tarjonnan osalta toimintaa valvoo toimintamaan viranomaisen soveltaen toimintamaan normistoa muun muassa vakuutusteknisen vastuun laskemisesta, kattamisesta ja katteen sijainnista. Passiivisen tarjonnan osalta valvontaviranomainen ja sovellettavat normit määräytyvät sen maan mukaan, josta yhtiö tarjoaa vakuutuksia.

Vahinko- ja henkivakuutusdirektiiveissä käsitellään myös sellaista kolmansien maiden vakuutusyhtiöiden EY:n alueella harjoittamaa toimintaa, joka tapahtuu EY:n alueelle perustetun tytäryhtiön kautta tai ostamalla osuuksia EY:n alueella jo sijaitsevista vakuutusyhtiöistä. Se olisi mahdollista vain niille ulkomaisille yhtiöille, joiden kotimaassa noudatetaan EY:n suhteen vastavuoroisuusperiaatetta.

Tässä esityksessä on myös otettu huomioon 10 päivänä kesäkuuta 1991 annettu Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivi rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käytön estämisestä (91/308/ETY), jonka säännökset koskevat sekä pankkeja että henkivakuutusyhtiöitä.

1.4. Ehdotettujen muutosten pääkohdat

Vakuutustoimintaa koskevien direktiivien tarkoituksena on pyrkiä tarjoamaan jäsenvaltioiden kansalaisille ja yrityksille tasavertaiset mahdollisuudet harjoittaa vakuutustoimintaa jäsenmaissa. Siksi muutostarve kohdistuu ensi sijassa sellaisiin lainsäädännöksiin, jotka asettavat esteitä tämän periaatteen toteuttamiselle.

Vakuutusyhtiön perustajaa, hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä, toimitusjohtajaa ja tilintarkastajaa koskevat kansalaisuusvaatimukset ehdotetaan poistettavaksi. Toimitusjohtajalla sekä vähintään puolella perustajista ja hallituksen ja hallintoneuvoston jäsenistä sekä yhdellä tilintarkastajista olisi oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella. Maillikkotiilitar-

kastajien käyttö kiellettäisiin ja hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle asetettaisiin eräitä pätevyysvaatimuksia.

ETA-sopimukseen liittymättömänä muutoksena vakuutusyhtiön johdon valintaa ja toimikautta koskevat säännökset muutettaisiin vastaamaan osakeyhtiölain (734/78) säännöksiä ja lakiin lisättäisiin luottolaitoksen ja vakuutusyhtiön johdon erillisyyttä koskeva säännös.

Rajoitukset, jotka koskevat ulkomaalaisen oikeutta omistaa vakuutusyhtiön osakkeita ja takuusuuksia sekä käyttää päätösvaltaa vakuutusyhtiössä, poistetaan.

Toimiluvan myöntämistä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi muun muassa siten, että toimiluvasta ilmenisivät ne vahinko- ja henkivakuutusdirektiivien liitteiden mukaiset vakuutusluokat, joihin kuuluvaa toimintaa vakuutusyhtiöllä olisi oikeus harjoittaa.

Lakisäateistä eläkevakuutusta harjoittavan vakuutusyhtiön peruspääoma ehdotetaan korotettavaksi 30 miljoonaan markkaan. Korotus on katsottu tarpeelliseksi sen varmistamiseksi, että perustettavalla yhtiöllä olisi riittävästi varoja tarvittavien perustamiskustannusten (esimerkiksi tietokonejärjestelmien hankkimisen) kattamiseen. Muuta vakuutusliikettä harjoittavien vakuutusyhtiöiden peruspääomaa koskevia vaatimuksia korotetaan vastaamaan yleisessä hintatasossa tapahtunutta kehitystä.

Direktiivit edellyttävät, että vakuutusyhtiöiden toimintapääomaa koskevat säännökset yhdenmukaistetaan. Esityksessä ehdotetaan myös otettavaksi käyttöön direktiivien edellyttämä vakuutusyhtiön vakavaraisuuden kaksivaiheinen valvontasäännöstö.

Vakuutusyhtiöille asetettu kielto ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavan osakeyhtiön osakepääomasta tai äänivaltaista enemmän kuin 20 prosenttia esitetään muutettavaksi siten, ettei vakuutusyhtiöllä yksin tai yhdessä toisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten kanssa ilman eri lupaa saisi olla osake- tai äänimääräenemmistöä muuta kuin vakuutusliikettä harjoittavassa osakeyhtiössä. Tämän lisäksi niin sanotun solvenssitestin perusteella rajoitettaisiin riskien keskittymistä vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnassa.

Niin sanottua laadullista omistajakontrollia koskevia säännöksiä muutetaan siten, että myös välillisesti hankitusta riittävän suuresta omistuksesta vakuutusyhtiössä on tehtävä laissa säädetty ilmoitus. Sosiaali- ja terveysminis-

teriölle annetaan oikeus kieltää omistajalta, jonka omistus osakkeiden tai takuuosuuksien hankinnan jälkeen vaarantaa vakuutetut edut, oikeus äänivallan käyttöön vakuutusyhtiössä.

Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriölle annetaan oikeus saada jokaiselta, jonka omistus vakuutusyhtiössä ylittää 10 prosenttia vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta taikka kaikkien osakkeiden tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä, vakuutusyhtiön vakavaraisuuden kannalta tarpeellisia tietoja.

Suomalaiselle vakuutusyhtiölle on annettava oikeus harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Euroopan talousalueen muissa jäsenvaltioissa. Vakuutusyhtiön on myös voitava luovuttaa vakuutuskantansa ulkomaiselle vakuutusyhtiölle ja ottaa vastaan vakuutuskantaa ulkomaiselta vakuutusyhtiöltä. Tarkemmat säännökset vakuutuskannan luovuttamisesta ja vastaanottamisesta on tarkoitus antaa asetuksella.

Vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta ja kotimaan valvonnan periaatteesta, jonka mukaan vakuutusyhtiön koko liiketoiminnan vakavaraisuuden valvonta kuuluu pääasiassa sen jäsenvaltion valvontaviranomaiselle, jossa yrityksen pääkonttori sijaitsee, seuraa, että eri maiden vakuutusvalvontaviranomaisten on oltava yhteistyössä keskenään valvontaan liittyvissä asioissa. Vakuutusyhtiölain tietojen salassapitoa koskevia säännöksiä on sen johdosta muutettava.

Lisäksi vakuutusyhtiölakiin on syytä ottaa sijoitussidonnaista vakuutusta koskevia erityissäännöksiä. Niiden lähtökohdaksi ehdotetaan otettavaksi yleinen kansainvälinen käytäntö, jonka mukaan sama vakuutusyhtiö voisi, toisin kuin Ruotsin lainsäädännön mukaan, myöntää sekä sijoitussidonnaisia vakuutuksia että perinteisiä henki- ja eläkevakuutuksia, koska se mahdollistaa uuden vakuutustuotteen joustavamman käyttöönoton ja on kustannuksiltaan edullisempi.

Koska sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin saatetaan liittyä perinteisestä vakuutussäästämisestä poikkeavia sijoitusriskejä, ehdotetaan, että sijoitussidonnaisten vakuutusten ja muiden vakuutusten kannat eriytetään toisistaan, jotta varmistettaisiin, etteivät toiseen vakuutuskantaan sisältyvät sijoitusriskit vaaranna toisen kannan vakuutusten käsittämiä etuja. Sijoitussidonnaisen vakuutustoiminnan käynnistämisen edellyttää yleensä toimiluvan laajentamista ja siihen liittyen toimintasuunnitelman laatimis-

ta. Tässä yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriö voi varmistaa, ettei laajennus vaaranna aikaisemmin myönnettyjen vakuutusten käsittämiä etuja, esimerkiksi että vakuutusmuodon tarvitsema vakavaraisuuspääoma asetetaan lähinnä vakuutusyhtiön omistajien toimesta. Sellainen vakuutusyhtiö, jolla on jo vakuutusyhtiölain muutoksen tullessa voimaan toimilupa henkivakuutusliikkeen harjoittamiseen, voi kuitenkin eräin edellytyksin tämän toimiluvan perusteella aloittaa myös sijoitussidonnaisen vakuutusliikkeen harjoittamisen.

Lisäksi työntekijäin eläkelakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että lakisääteistä työeläkevakuutusliikettä harjoittavien vakuutusyhtiöiden olisi keskityttävä pelkästään tähän toimintaan.

Potilasvahinkolain toimilupasäännöksiä olisi muutettava siten, että myös ulkomaisilla vakuutusyhtiöillä, joilla on toimilupa vastuuvakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa, olisi oikeus harjoittaa potilaskorvausta.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

Vakuutusyhtiölaki sisältää säännöksiä vakuutusyhtiön perustamisesta, toimiluvasta, hallinnosta ja osakkaiden oikeuksista, tilintarkastuksesta, tilinpidosta, vakuutusyhtiöiden valvonnasta sekä henkivakuutuksesta ja muusta pitkäaikaisesta vakuutuksesta. Vakuutusyhtiölaki koskee sekä vakuutusosakeyhtiöitä että keskinäisiä vakuutusyhtiöitä.

Vakuutusyhtiön voi perustaa ainoastaan Suomessa asuva Suomen kansalainen taikka suomalainen yhteisö tai säätiö. Myös oikeus olla vakuutusyhtiön hallituksen jäsenenä ja toimitusjohtajana on rajoitettu Suomessa asuvaan Suomen kansalaiseen. Ulkomaalaiset saavat omistaa vakuutusyhtiön osakkeita tai takuuosuuksia enintään kaksi viidesosaa yhtiön osake- tai takuupääomasta. Ulkomaalaisten omistuksessa olevien osakkeiden ja takuuosuuksien nojalla saadaan äänestää yhtiökokouksessa enintään yhdellä neljäsosalla siitä äänimäärästä, jota muiden osakkeiden tai takuuosuuksien nojalla voidaan yhtiökokouksessa käyttää.

Vakuutusyhtiöllä on oltava yhtiöjärjestys, jossa tarkemmin määrätään yhtiön toimialasta,

hallinnosta, osakkaista ja näiden osallistumisesta hallintoon. Osakeyhtiölain säännökset koskevat vakuutusyhtiöitä, ellei vakuutusyhtiölaissa ole toisin säädetty.

Vakuutusyhtiölain lisäksi on myös joukko lakeja, jotka koskevat yksittäisiä vakuutuslajeja. Tällaisia ovat työntekijäin eläkelaki ja muut lakisääteisiä eläkkeitä sääntelevät lait, tapaturmavakuutuslaki (608/48), potilasvahinkolaki ja liikennevakuutuslaki.

Vakuutusyhtiölain mukaan vakuutusliikettä saa harjoittaa ainoastaan vakuutusyhtiö, mikäli muualla laissa ei toisin säädetä. Tässä tarkoitettuja muita lakeja ovat muun muassa laki ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa sekä vakuutusyhdistyslaki. Toiminnan rajaus koskee paitsi vakuutusliikkeelle vieraan toiminnan harjoittamista myös huomattavan osuuden omistamista (yli 20 %) tai vastaavan määräämisvallan omaamista muussa liikkeessä tai toiminnassa. Sallittua sen sijaan on vakuutusliikkeeseen liittyvä ja sen kannalta tarkoituksenmukainen toiminta. Niin ikään vakuutusyhtiö saa omistaa asunto- ja kiinteistöyrityksiä. Henki- ja eläkevakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta kuin henkilövakuutusta ja henkilövakuutuksen jälleenvakuutusta.

Vakuutuslainsäädännön keskeinen tavoite on turvata, että edunsaajat ja vakuutuksenottajat saavat heille kuuluvat korvaukset. Tämä niin sanottu turvaavuusperiaate on läpikäyvänä piirteenä kaikissa vakuutusyhtiölain tärkeimmissä säännöksissä, jotka koskevat muun muassa toimilupavaatimuksia, vakuutusmaksujen ja vastuuvelan laskentaperusteita, toimintapäätösmääräyksiä, vakavaraisuuden testausta, sijoitusten valvontaa ja vakuutettujen etuuksien turvaamista vakuutusyhtiön selvitystilassa.

Vakuutustoiminnassa noudatettava kohtuusperiaate edellyttää, että erityisesti laskuperusteita vahvistettaessa turvaavuusnäkökohdan lisäksi on otettava huomioon myös kohtuullisuus. Maksut eivät saa olla turvaavuuteen vedoten vakuutettuun riskiin verrattuna kohtuuttomalla tasolla.

Vakuutusyhtiölain nojalla vakuutustoimintaa valvoo sosiaali- ja terveysministeriö. Ministeriön vakuutusosasto vahvistaa lakisääteisten vakuutusten, henki- ja eläkevakuutuksen ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi otetun muun vakuutuksen maksuperusteet sekä kaikkea vakuutustoimintaa koskevat vastuuvelan laskentaperusteet. Julkisuusperiaatteen mukai-

sesti ministeriö julkaisee virallisessa tilastossa yksityiskohtaiset tiedot vakuutusyhtiöiden toiminnasta yhtiöittäin eriteltyinä. Yhtiöiden tulee vuosittain laatia ministeriön antamien ohjeiden mukainen kertomus toiminnastaan.

2.2. Asian valmistelu

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 7 päivänä tammikuuta 1991 työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää, mitä muutoksia on tehtävä vakuutusyhtiölakiin ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annettuun lakiin sekä muuhun yksityisvakuutusta koskevaan lainsäädäntöön, mikäli Suomen on Euroopan talousalueeseen tähtäävän sopimuksen nojalla sopeutettava lainsäädäntönsä EY:n lainsäädäntöön, ottaen kuitenkin huomioon, että liikennevakuutusta sekä tilinpäätöstä ja kirjanpitoa koskevat säännökset on tarkoitus selvittää erikseen. Nyt annettu esitys perustuu tämän työryhmän tekemiin ehdotuksiin.

2.3. Lausunnonantajat

Vakuutuslainsäädännön ETA-työryhmän muistioista I ja II pyydettiin lausunto kauppa- ja teollisuusministeriöltä, oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, ulkoasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Suomen Pankilta, Uudenmaan lääninhallitukselta, Eläketurvakeskukselta, Keskuskauppakamarilta, Kuluttajasiainmeheltä, Kuluttajien vakuutustoimistolta, Potilasvakuutusyhdistykseltä, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitolta, Teollisuuden Keskusliitolta ja Työeläkelaitosten Liitolta. Kauppa- ja teollisuusministeriötä lukuunottamatta kaikki pyydetyt tahot antoivat lausunnon asiasta. Esityksessä on mahdollisuuksien mukaan pyritty ottamaan huomioon lausunnoissa esitetyt näkökohdat.

3. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Vakuutusyhtiöiden valvontaa tai vakuutusyhtiölain soveltamista varten ei ehdoteta perustettavaksi uusia viranomaisia eikä toimielimiä. Vakuutustoimintaa valvoisi edelleenkin sosiaali- ja terveysministeriö. Vakuutustoiminnan kansainvälistyminen lisää kuitenkin tarvetta

yhteydenpitoon ETA-valtioiden vakuutustarkastusviranomaisiin. Tästä syntyy jonkin verran lisäkustannuksia.

Kolmannen vahinkovakuutusdirektiivin ja kolmannen henkivakuutusdirektiivin hyväksyminen lisää vakuutustarkastuksen tehtäviä niin, että valvontahenkilökuntaa on lisättävä. Henkilötarvetta tulee erityisesti lisäämään siirtymisen vakavaraisuuden etukäteiskontrollista jälkikäteiskontrolliin, kun hinnoittelu ja vastuuvelan arviointi jää väljen puitteiden sisällä yhtiön itsensä päätettäväksi. Yksitysvakuutuksen osalta valvontaan liittyvät kustannukset peritään kuitenkin vakuutustarkastusmaksuina asianomaisilta vakuutuslaitoksilta, joten valtiolle ei aiheudu lisäkustannuksia.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Oikeusministeriössä valmistellaan parhailaan osakeyhtiölain muuttamista. Koska vakuutusyhtiöihin sovelletaan osakeyhtiö lakia siltä osin, kuin vakuutusyhtiö laissa ei ole toisin säädetty, osakeyhtiö lakiin tehtävät muutokset otetaan huomioon tämän muutosehdotuksen valmistuttua tehtävässä erillisessä vakuutusyhtiö lain muutosehdotuksessa.

ETA-sopimuksen liitteessä IX mainitun Euroopan yhteisöjen neuvoston direktiivin toimenpiteistä sijoittautumisvapauden sekä palvelujen tarjoamisen vapauden tehokkaan käyttämisen helpottamiseksi vakuutusasiamiesten ja vakuutuksenvälittäjien (ISIC ryhmästä 360) toiminnassa, sekä erityisesti kyseistä toimintaa koskevista siirtymätoimenpiteistä (77/92/ETY); jäljempänä vakuutusedustajadirektiivi ja EY:n komission vakuutusedustajia koskevan suosituksen (92/48/ETY) nojalla on annettu erillinen hallituksen esitys laeiksi vakuutuksenvälittäjistä ja elinkeinon harjoittamisen oikeudesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 323/1992 vp).

Liikennevakuutuslakiin, vakuutusyhdistyslakiin ja ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toimin-

nasta Suomessa annettuun lakiin direktiivien johdosta tehtävistä muutoksista sekä vakuutuspalvelujen vapaasta tarjonnasta annetaan erilliset hallituksen esitykset. Lainvalintasäännöksistä on annettu hallituksen esitys laiksi eräisiin kansainvälisluonteisiin vakuutus sopimuksiin sovellettavasta laista Euroopan talousalueella (HE 235/1992 vp).

EY:ssä on hyväksytty neuvoston direktiivi vakuutusyriytysten tilinpäätöksistä ja konserni-tilinpäätöksistä (91/674/ETY), jonka toteuttaminen aiheuttaa muutoksia myös Suomen lainsäädäntöön ja sosiaali- ja terveysministeriön antamiin vakuutusyhtiöiden kirjanpitolain määräyksiin. Direktiivin mukainen tilinpäätös tulisi ilmeisesti tehtäväksi viimeistään vuodelta 1995, joten hallituksen esityksen laeiksi kirjanpitolain, osakeyhtiö lain 11 ja 12 luvun sekä osuuskuntalain muuttamisesta (HE 111/1992 vp) nojalla muutettavan kirjanpitolain soveltamista vakuutus alalle ei voida pitää tätä ennen tarkoituksen mukaisena.

Valmisteilla on myös direktiivi, jotka koskee vakuutusyhtiöiden selvitystilaa.

Esityksessä on myös otettu huomioon finanssiryhmäkomitean, rahoituslainsäädännön tarkistamistoimikunnan (komiteanmietintö 1992:13) ja tilintarkastusjärjestelmän kehittämistoimikunnan (komiteanmietintö 1992:14) mietinnöissä ehdotetut muutokset.

Kolmas henkivakuutusdirektiivi ja kolmas vahinkovakuutusdirektiivi merkitsevät aikanaan huomattavia muutoksia vakuutustoimintaa koskeviin säännöksiin. Direktiivien tavoitteena on siirtyä EY:n sisällä yhden, kotimaan myöntämän toimiluvan ja kotimaan valvonnan periaatteeseen. Mahdollisuus tarjota vakuutuksia ilman kansallisten viranomaisten myöntämiä toimilupia laajenee koskemaan kaikkia vakuutuksia riskin suuruudesta riippumatta. Myös valvontaviranomaisten suorittama vakuutusmaksujen, -ehtojen ja vastuuvelan laskennan perusteiden vahvistaminen poistuu. Vastuuvelan katetta koskevat määräykset on yhdenmukaistettava ja eri sijoitustyypeille asetetaan enimmäisrajoituksia.

tellusti katsoisi, että kysymyksessä on rikoksesta peräisin olevien varojen peittäminen tai häivyttäminen eli rahanpesu, sen olisi ilmoitettava asiasta edelleen esitutkintaviranomaisille. Rahanpesu on määritelty edellä mainittuun hallituksen esitykseen sisältyvän rikoslain 32 luvun 1 §:n 2 momentin muutoksen mukaisesti.

Jotta esitutkintaviranomaisilla olisi mahdollisuus ryhtyä takavarikkoon tai muihin turvaamistoimiin tutkinnan ajaksi, voisi ministeriö 4 momentin mukaan määrätä liuketoimen keskeytettäväksi enintään 7 päivän ajaksi, jos se on tutkinnallisista syistä tarpeen.

Rahanpesudirektiivin 9 artiklan mukaisesti pykälän 5 momentissa säädettäisiin ministeriön tai vakuutusyhtiön ja niiden henkilöstön vapautumisesta tämän pykälän mukaisista toimita aiheutuvasta taloudellisesta vastuusta. Sen mukaan vakuutusyhtiötä tai ministeriötä ei voitaisi asettaa vastuuseen siitä, että sen tekemä ilmianto osoittautuisi tarkemmissa tutkimuksissa aiheettomaksi tai että asiakas kärsisi taloudellista tappiota asian johdosta. Säännös on tarpeen sen johdosta, että ilmoitusvelvolliset eivät joutuisi taloudelliseen korvausvastuuseen toimista, joihin tämä laki ja rikoslaki heidät toisaalta velvoittaisi.

Koska rahanpesudirektiivi sisältää yksityiskohtaisia säännöksiä muun muassa asiakkaiden tunnistamisvelvollisuudesta, tunnistusten ja muiden asiakirjojen säilyttämisestä ja muista menettelytavoista, joita ei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää lakiin, ehdotetaan 6 momentissa, että sosiaali- ja terveysministeriö antaisi rahanpesudirektiivin täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat määräykset.

8 a §. ETA-sopimuksen liitteessä mainitussa vakuutusedustajadirektiivissä säädetään siitä, kuinka kauan ja millaisessa asemassa vakuutusasiamiehen tai vakuutuksenvälittäjän on tullut toimia kotimaassaan, jotta toisen jäsenvaltion on hyväksyttävä hänet toimimaan vastavassa tehtävässä tässä jäsenvaltiossa. Direktiivin 9 artiklassa vaaditaan, että jäsenvaltion on nimettävä viranomainen tai toimielin antamaan vakuutusasiamiehille ja vakuutuksenvälittäjille todistuksia toisessa jäsenvaltiossa harjoitettavaa toimintaa varten. EY:n piirissä ei ole yhtenäisiä säännöksiä vakuutusasiamiesten tai vakuutuksenvälittäjien ammatillisista pätevyysvaatimuksista ja rekisteröinnistä, mutta asiasta on annettu EY:n komission suositus. Näistä kysymyksistä olisi vakuutusasiamiesten osalta

tarkoituksenmukaista ottaa eräitä säännöksiä vakuutusyhtiölakiin.

Tästä syystä lain 18 lukuun ehdotetaan lisättäväksi uusi 8 a §, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voisi määrätä vakuutusyhtiön pitämään erityistä rekisteriä asiamiehistään ja näiden puolesta toimivista henkilöistä. Heitä koskevien todistusten antaminen ehdotetaan järjestettäväksi siten, että ministeriö voisi määrätä vakuutusyhtiöiden keskusjärjestönä toimivan Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry:n hoitamaan kokonaan tai osittain tätä tehtävää edellyttäen, että keskusjärjestö suostuu siihen. Siltä osin, kuin todistusten antamista ei siirrettäisi sanotulle keskusjärjestölle, se kuuluisi ministeriölle vakuutusyhtiöiden toimintaa valvovana viranomaisena.

9 §. Vakuutusyhtiölain voimassa olevan 18 luvun 9 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää vakuutusyhtiölain säännöksiin jälleenvakuutuksen ja ulkomaisen ensivakuutuksen osalta poikkeuksia, jotka johtuvat tällaisen vakuutusliikkeen luonteesta.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ministeriö voisi myöntää tällaisia poikkeuksia myös rinnakkaisvakuutuksen, oikeusturvavakuutuksen ja matkailijoille annetun avun osalta ja antaa edellä mainittuja vakuutusmuotoja koskevia tarkempia määräyksiä. ETA-sopimuksen liitteessä mainitut rinnakkaisvakuutus-, matka-apu- ja oikeusturvavakuutusdirektiivi sisältävät niin yksityiskohtaisia säännöksiä näistä vakuutusmuodoista ja -luokista, että ne olisi tarkoituksenmukaisinta sisällyttää kansalliseen lainsäädäntöön ministeriön määräyksinä. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi kysymykset, jotka koskevat yhteisön rinnakkaisvakuutusliikkeen määrittelemistä ja suomalaisten vakuutusyhtiöiden osallistumista tällaiseen toimintaan, toimiluvan varaiseksi vakuutusluokaksi katsottavan matkailijoille annetun avun määrittelemistä sekä oikeusturvavakuutuksessa asiamiehen valintaa ja muuta vakuutetun henkilön suojaamista.

10 §. Tässä pykälässä annetaan yleinen valtuutus säätää asetuksella poikkeuksia vakuutusyhtiölakiin, kun poikkeukset johtuvat kansainvälisestä kahden- tai monenkeskisistä sopimuksista.

1.2. Työntekijäin eläkelaki

3 §. ETA-sopimuksen rahoituspalveluja kos-

kevan liitteen IX mukaan henkivakuutusdirektiivit eivät koske työntekijäin eläkelaisissa ja muussa siihen liittyvässä Suomen lainsäädännössä säädettyä eläkevakuutusyritysten harjoittamaa eläkevakuutustoimintaa. Tällöin kuitenkin edellytetään, että Suomi antaa muiden ETA-valtioiden kansalaisille ja yhtiöille samantaiset oikeudet perustaa ja omistaa tällaista toimintaa harjoittavia vakuutusyhtiöitä kuin Suomen kansalaisille ja suomalaisille yhtiöille. Jotta näitä soveltamismääräyksiä voitaisiin noudattaa selkeällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla, olisi Suomen lainsäädäntöä muutettava siten, että lakisääteistä työeläkevakuutusta harjoittavien vakuutusyhtiöiden olisi keskityttävä pelkästään tähän toimintaan.

Muutos ehdotetaan toteutettavaksi ottamalla työntekijäin eläkelain 3 §:ään säännös, jonka mukaan tässä pykälässä tarkoitetun erityisen toimiluvan saanut vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin työntekijäin eläkelaisissa ja yrittäjien eläkelaisissa (468/69) tarkoitettua toimintaa ja siihen suoranaisesti liittyvää jälleenvakuutusta. Muutos merkitsisi nyt toiminnassa olevien vakuutusyhtiöiden osalta käytännössä yleensä sitä, että jos vakuutusyhtiö harjoittaa lakisääteisen työeläkevakuutuksen lisäksi esimerkiksi vapaamuotoista ja yksilöllistä eläkevakuutusta tai henkivakuutusta, yhtiön olisi siirtymäkauden kuluessa luovutettava vapaaehtoisen vakuutusliikkeen vakuutus-kantansa toiselle siihen toimiluvan saaneelle vakuutusyhtiölle.

1.3. Potilasvahinkolaki

5 §. Voimassa olevan lain mukaan potilasvakuutuksia voi myöntää vain kotimainen vakuutusyhtiö. Lisäksi vaaditaan, että vakuutusyhtiöllä on toimilupa vastuuvakuutusliikkeen harjoittamiseen. Potilasvakuutus kuuluu lakisääteisiin vakuutuksiin. Kun kysymys on oikeudesta harjoittaa vakuutusliikettä, potilasvakuutus poikkeaa perinteisistä lakisääteisistä vakuutuksista siinä, ettei sitä varten vaadita valtioneuvoston antamaa erityistä toimilupaa. Näiden erityisten toimilupien antaminen lakisääteisen työeläkevakuutuksen, lakisääteisen tapaturmavakuutuksen ja liikennevakuutuksen harjoittamiseen ei perustu pelkästään oikeudelliseen harkintaan kuten esimerkiksi vastuuvakuutusliikkeen ollessa kysymyksessä, vaan valtioneuvosto voi ottaa huomioon myös tarkoi-

tuksenmukaisuusnäkökohdat eli esimerkiksi sen, onko maassamme jo riittävä määrä asianomaista toimintaa harjoittavia vakuutusyhtiöitä. ETA-sopimuksen johdosta on tarkoitus antaa erikseen hallituksen esitys liikennevakuutuslain muuttamisesta muun muassa siten, että toimilupa liikennevakuutuksen harjoittamiseen voitaisiin antaa myös ulkomaisen vakuutusyhtiön Suomeen perustamalle edustustolle ja että toimilupaa ei enää voitaisi evätä tarkoituksenmukaisuussyihin perustuen.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan potilasvahinkolain 5 §:ää muutettavaksi siten, että potilasvakuutuksia voisivat myöntää paitsi kotimaiset vakuutusyhtiöt myös vastuuvakuutusliikkeen harjoittamiseen toimiluvan Suomessa saaneet ulkomaiset vakuutusyhtiöt.

2. Voimaantulo

2.1. Vakuutusyhtiölaki

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Euroopan talousaluetta koskevan sopimuksen kanssa. Voimaantulosta säädetäisiin asetuksella.

Kuten edellä on todettu, jo toiminnassa olevien vakuutusyhtiöiden toimiluvat ja yhtiöjärjestykset on muutettava vastaamaan ehdotettuja säännöksiä. Tämä ehdotetaan tehtäväksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriö veloitetaan merkitsemään pitämäänsä toimiluparekisteriin vakuutusyhtiön entisen toiminnan perusteella, minkä vakuutusluokkien ja luokkaryhmien mukaista toimintaa toiminnassa olevat vakuutusyhtiöt saavat rekisteriin merkityn muutoksen jälkeen harjoittaa. Ministeriön olisi ennen toimiluvan muuttamista kuultava vakuutusyhtiötä.

Saatuaan tiedon rekisteriin merkitystä muutoksesta vakuutusyhtiöiden olisi haettava vahvistus sosiaali- ja terveysministeriöltä yhtiöjärjestyksiensä toimialaa koskevia määräyksien muutoksille kahden vuoden kuluessa merkinän tekemisestä.

Muita voimaantulosäännöksiä on selostettu niiden pykälien yhteydessä, joita voimaantulosäännös koskee.

Voimaantulosäännösten yhteyteen ehdotetaan liitettäväksi säännökset 3 a luvun kumoamisen vaikutuksista vakuutusyhtiöiden yhtiöjärjestyksen ulkomaalaisomistuksen salliviin määräyksiin sekä osake- ja takuusuusluette-

loihin, osakas- ja takuusuuden omistajista pidettäviin luetteloihin, osake- ja takuusuuskirjoihin, väliaikaistodistuksiin, osakkeeseen tai takuusuuteen kuuluvaan talonkiin, odotusluetteleihin ja liikkeeseeniaskutuille tehtyihin luovutuksen salliviin merkintöihin. Näitä vaikutuksia on selostettu edellä 3 a luvun kumoamista koskevissa perusteluissa.

2.2. Työntekijäin eläkelaki

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Euroopan talousaluetta koskevan sopimuksen kanssa. Voimaantulosta säädetäisiin asetuksella.

Työntekijäin eläkelain 3 §:n muuttamista koskevan lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan lakisääteisen työeläkevakuutuksen eriyttäminen pelkästään tätä toimintaa harjoittavien vakuutusyhtiöiden hoitettavaksi olisi toteutettava kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Asianomaisen vakuutusyhtiön olisi tämän määräajan loppuun mennessä sekä muutettava yhtiöjärjestyksensä lain vaatimuksen mukaisesti että haettava muutokselle sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus. Muutos olisi ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa ministeriön antamasta päätökse-

tä. Jotta säännöksiä voitaisiin soveltaa joustavasti ja kohtuullisesti, ehdotetaan, että ministeriö voisi erityisestä syystä pidentää mainittuja määräaikoja enintään kuudella kuukaudella.

Tehosteena sille, että säännöksiä noudatetaan ja ettei myöskään käyttämättömiä toimilupia pidetä voimassa, olisi voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan työntekijäin eläkeläissa tarkoitettun erityisen toimiluvan raukeaminen. Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan esillä olevasta toiminnan rajoituksesta tai erityisen toimiluvan raukeamisesta tehtäisiin viran puolesta merkintä vakuutusyhtiöiden toimiluparekisteriin. Yleisten hallintomenettelyä koskevien periaatteiden mukaisesti asianomaisille vakuutusyhtiöille varattaisiin ennen merkinnän tekemistä tilaisuus tulla kuuluksi.

2.3. Potilasvahinkolaki

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti Euroopan talousaluetta koskevan sopimuksen kanssa. Voimaantulosta säädetäisiin asetuksella.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**vakuutusyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/79) 2 luvun 5 §:n 3 momentti, 3 a luku, 9 luvun 2 § ja 4 §:n 1 momentin 1 kohta, 10 luvun 6 §, 13 luvun 1 § sekä 18 luvun 4 §:n 6 kohta ja 5 §:n 9 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 5 §:n 3 momentti 7 päivänä huhtikuuta 1989 annetussa laissa (318/89), 3 a luku muutettuna 30 päivänä kesäkuuta 1989 ja 17 päivänä toukokuuta 1991 annetuilla laeilla (632/89 ja 837/91), 18 luvun 4 §:n 6 kohta mainitussa 30 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa laissa ja luvun 5 §:n 9 kohta 24 päivänä elokuuta 1990 annetussa laissa (812/90),

muutetaan 1 luvun 3 §, 2 luvun 1 §, 2 §:n 1 ja 3 momentti, 4 §:n 1 momentin 3 kohta ja 5 §:n 1 momentti, 3 luvun 2 a ja 2 b §, 7 luvun 1 §:n 2 ja 3 momentti, 2 §, 3 §:n 1 ja 2 momentti, 4 §:n 3 ja 4 momentti ja 7 §:n 2 momentti, 8 luvun 2 § ja 12 §:n 1 momentti, 9 luvun 1 §:n 4 momentti, 3 §, 4 §:n 1 momentin 2 kohta ja 6 §:n 3 momentti, 10 luvun 3 ja 5 § ja 7 §:n 1 momentti, 11 luku, 12 luvun 4 §:n 2 momentti ja 5 §:n 1 momentti, 13 luvun 2 §:n 1 momentin johdantokappale ja 7 §, 14 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 ja 3 momentti ja 8 §:n 1 ja 3 momentti, 15 luvun 1 §:n 2 momentti, 2 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 10 §:n 1 ja 2 momentti ja 20 §:n 2 momentti sekä 18 luvun 3 §:n 1 momentin 1 kohta, 5 §:n 6 kohta ja 9 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 3 § osittain muutettuna 27 päivänä maaliskuuta 1987 annetulla lailla (328/87), 2 luvun 1 § ja 8 luvun 2 § mainitussa 30 päivänä kesäkuuta 1989 annetussa laissa, 2 luvun 2 §:n 1 ja 3 momentti ja 5 §:n 1 momentti mainitussa 7 päivänä huhtikuuta 1989 annetussa laissa sekä 3 luvun 2 a ja 2 b §, 14 luvun 5 §:n 3 momentti ja 18 luvun 5 §:n 6 kohta 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetussa laissa (632/91), sekä

lisätään 1 lukuun uusi 3 a §, 2 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 7 päivänä huhtikuuta 1989 annetulla lailla, uusi 5 momentti sekä lukuun uusi 5 a §, 3 lukuun uusi 2 c §, 7 luvun 1 §:ään uusi 4 momentti, lukuun uusi 3 a § sekä 4 §:ään uusi 4 momentti, jolloin muutettu 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, 10 lukuun uusi 3 a §, 12 lukuun uusi 6 §, 13 lukuun uusi 8 §, 14 luvun 5 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna mainitulla 5 päivänä huhtikuuta 1991 annetulla lailla, uusi 4—6 momentti sekä lukuun uusi 5 a §, 15 luvun 14 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momenteiksi, 16 lukuun uusi 5 a § sekä 18 lukuun uusi 6 a, 6 b, 8 a ja 10 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

Yleisiä säännöksiä

3 §

Vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä eikä henkivakuutusliikettä harjoittava vakuutusyhtiö muuta vakuutusliikettä kuin henkilövakuutusta ja sen jälleenvakuutusta.

3 §

Vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä.

Henkivakuutusliikettä harjoittava vakuutusyhtiö (*henkivakuutusyhtiö*) ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin henkivakuutusta ja sen jälleenvakuutusta. *Vahinkovakuutusliikettä harjoittava vakuutusyhtiö* (*vahinkovakuutusyh-*

Vakuutusyhtiö ei saa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa omistaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavan osakeyhtiön osakepääomasta enempää kuin määrän, joka vastaa 20 prosenttia yhtiön osakepääomasta ja kaikkien osakkeiden äänimäärästä, jollei yhtiön toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena taikka jollei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyhtiö. Mitä edellä on sanottu osakeyhtiön osakkeista ja niiden tuottamasta äänimäärästä, sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa yrityksessä. Jos vakuutusyhtiöllä on enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamasta äänimäärästä sellaisessa osakeyhtiössä tai vastaava määräämisvalta sellaisessa muussa yrityksessä, joka harjoittaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä, käytetään mainitusta osakeyhtiöstä tai yrityksestä tässä laissa nimitystä sivuyhtiö.

Jos vakuutusyhtiö kuuluu vakuutusyhtiön konserniin, otetaan 2 momentissa säädettyä rajoitusta vakuutusyhtiöön sovellettaessa huomioon myös konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistamat osakkeet ja määräämisvalta. Vastaavasti otetaan huomioon vakuutusyhtiön sivuyhtiölle sekä vakuutusyhtiön, vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön ja vakuutusyhtiön sivuyhtiön perustamalle eläkesäätiölle

tiö) ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin vahinkovakuutusta.

Henkivakuutuksella tarkoitetaan Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) liitteessä IX mainitussa, henkivakuutuksen ensivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa Euroopan yhteisöjen neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (79/267/ETY) tarkoitettuihin henkivakuutusluokkiin 1—4 kuuluvaa toimintaa. Vahinkovakuutuksella tarkoitetaan ETA-sopimuksen liitteessä IX mainitussa, muun ensivakuutusliikkeen kuin henkivakuutusliikkeen aloittamista ja harjoittamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta annetussa Euroopan yhteisöjen neuvoston ensimmäisessä direktiivissä (73/239/ETY) tarkoitettuihin vahinkovakuutusluokkiin kuuluvaa toimintaa sekä jälleenvakuutusta. Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset vakuutusluokista.

Vakuutusyhtiöllä ei saa yksin eikä yhdessä toisten vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhdistysten kanssa ilman sosiaali- ja terveysministeriön lupaa olla muuta liikettä kuin vakuutusliikettä harjoittavassa osakeyhtiössä osake-enemmistöä tai enemmistöä kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä, jollei yhtiön toimintaa voida pitää vakuutusliikkeeseen liittyvänä ja tämän kannalta tarkoituksenmukaisena taikka jollei yhtiö ole asunto- tai kiinteistöyhtiö. Mitä edellä säädetään osake-enemmistöä ja osakkeiden tuottamasta äänimäärästä osakeyhtiössä, sovelletaan myös vastaavaan määräämisvaltaan muussa yhteisössä. Jos vakuutusyhtiöllä on enemmän kuin puolet osakkeiden tuottamasta äänimäärästä sellaisessa osakeyhtiössä tai vastaava määräämisvalta sellaisessa muussa yhteisössä, joka harjoittaa muuta liikettä kuin vakuutusliikettä, käytetään mainitusta osakeyhtiöstä tai yhteisöstä tässä laissa nimitystä sivuyhtiö.

Jos vakuutusyhtiö kuuluu vakuutusyhtiön konserniin, otetaan 4 momentissa säädettyä rajoitusta vakuutusyhtiöön sovellettaessa huomioon myös konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistamat osakkeet ja määräämisvalta. Vastaavasti otetaan huomioon vakuutusyhtiön sivuyhtiölle sekä vakuutusyhtiön, vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön ja vakuutusyhtiön sivuyhtiön perustamalle tai niiden yhtey-

Voimassa oleva laki

kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta. Jos vakuutusyhtiöllä on merkittävästi toisen vakuutusyhtiön kanssa yhteistä johtoa ja hallintoa ja jos lisäksi sen toimintaa on järjestetty yhteisesti toisen vakuutusyhtiön kanssa, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voi määrätä, että 2 momentin rajoitusta vakuutusyhtiön sovellettaessa otetaan huomioon myös tällaisen muun vakuutusyhtiön omistamat osakkeet ja määräämisvalta muissa yrityksissä.

Ehdotus

dessä toimivalle eläkesäätiölle tai -kassalle kuuluvat osakkeet ja määräämisvalta.

3 a §

Mitä tässä laissa säädetään henkivakuutuksesta ja henkivakuutusliikettä harjoittavasta vakuutusyhtiöstä, koskee myös lakisääteistä eläkevakuutusta ja lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavaa vakuutusyhtiötä.

2 luku

Vakuutusyhtiön perustaminen

1 §

Vakuutusyhtiön perustajan tulee olla Suomessa asuva Suomen kansalainen taikka suomalainen yhteisö tai säätiö. Avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö voi olla perustajana edellyttäen, että yhtiön velvoitteista henkilökohtaisessa vastuussa olevat yhtiömiehet ovat Suomessa asuvia Suomen kansalaisia. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön luvalla voi muukin henkilö, yhteisö tai säätiö olla perustajana.

Perustajana ei voi olla vajaavaltainen, konkurssissa oleva eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

2 §

Perustettavalle vakuutusyhtiölle on haettava valtioneuvostolta toimilupa. Hakemukseen on liitettävä suunnitelma aiotusta toiminnasta (toimintasuunnitelma).

1 §

Vakuutusyhtiön voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö (perustaja).

Vähintään puolella perustajista on oltava asuinpaikka tai, jos perustaja on oikeushenkilö, kotipaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö myönnä tästä poikkeusta.

Oikeushenkilöllä on kotipaikka Euroopan talousalueella, kun se on perustettu Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion lainsäädännön mukaan ja kun sillä on sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa.

Perustajana ei voi olla vajaavaltainen, konkurssissa oleva eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

2 §

Perustettavalle vakuutusyhtiölle on haettava valtioneuvostolta toimilupa. Toimilupa annetaan vakuutusluokittain ja luokkaryhmittäin. Toimilupa voidaan hakijan pyynnöstä rajoittaa

Voimassa oleva laki

Vakuutusyhtiön on haettava valtioneuvostolta toimiluvan laajentamista, jos yhtiö aikoo harjoittaa vakuutusliikettä, jota voimassa olevassa toimiluvassa ei ole mainittu. Hakemukseen on liitettävä toimintasuunnitelma.

Ehdotus

koskemaan vakuutusluokan osaa tai osaa Suomen valtion alueesta. Hakemukseen on liitettävä suunnitelma aiotusta toiminnasta (toimintasuunnitelma). Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset toimintasuunnitelmasta.

Vakuutusyhtiön on haettava valtioneuvostolta toimiluvan laajentamista, jos yhtiö aikoo harjoittaa vakuutusliikettä, jota voimassa olevassa toimiluvassa ei ole mainittu. Hakemukseen on liitettävä 1 momentissa tarkoitettu toimintasuunnitelma.

Jos vakuutusyhtiö aikoo harjoittaa vakuutuspalvelujen vapaata tarjontaa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa muussa valtiossa, on sen ennen toiminnan aloittamista ilmoitettava asiasta sosiaali- ja terveysministeriölle ja liitettävä ilmoitukseen 1 momentissa tarkoitettu toimintasuunnitelma.

4 §

Vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksessä on mainittava:

3) yhtiön toiminta-alue ja ne vakuutuslajit, jotka toiminta on tarkoitettu käsittämään;

3) yhtiön toiminta-alue ja ne vakuutusluokat ja luokkaryhmät, jotka toiminta on tarkoitettu käsittämään;

5 §

Toimilupa on annettava, jos aiotun vakuutusliikkeen ei katsota vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä ja jos vakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (peruspääoma) on vähintään seuraava:

- 1) henkivakuutusliikettä harjoitettaessa 12 000 000 markkaa;
- 2) luotto-, vastuu- tai keskeytysvakuutusliikettä harjoitettaessa 12 000 000 markkaa;

3) palo- tai merivakuutusliikettä harjoitettaessa 10 000 000 markkaa; ja

4) muuta vakuutusliikettä harjoitettaessa 6 000 000 markkaa.

Toimilupa voidaan erityisestä syystä rajoittaa koskemaan tiettyä vakuutuslajia, asiakasryhmää tai maantieteellistä aluetta. Asiaa harkittaessa

5 §

Toimilupa on annettava, jos aiotun vakuutusliikkeen ei katsota vaarantavan vakuutustoiminnan tervettä kehitystä ja jos vakuutusyhtiön osakepääoma tai takuupääoma ja pohjarahasto yhteensä (peruspääoma) on vähintään seuraava:

- 1) lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoitettaessa 30 000 000 markkaa;
- 2) muuta kuin 1 momentissa tarkoitettua henkivakuutusliikettä harjoitettaessa 14 000 000 markkaa;

3) vahinkovakuutusluokkiin 10—16 kuuluvaa vakuutusliikettä harjoitettaessa 14 000 000 markkaa; sekä

4) muuta vakuutusliikettä harjoitettaessa 7 000 000 markkaa.

(3 mom. kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

on otettava huomioon aiotun vakuutusliikkeen laatu ja laajuus sekä vaikutus vakuutustoiminnan kehitykseen.

5 a §

Valtioneuvoston on kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vireilletulosta ja asian ratkaisemiseksi tarvittavien asiakirjojen ja selvitysten toimittamisesta päätettävä toimiluvan myöntämisestä tai epämisestä.

Jos päätöstä ei ole annettu 1 momentissa säädettyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes hakemukseen on annettu päätös. Valtioneuvoston on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle. Tässä momentissa tarkoitettun valituksen tekemisestä ja käsittelystä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) säädetään.

3 luku

Vakuutusyhtiön osakkuus

2 a §

Jokaisen, joka aikoo hankkia vakuutusyhtiön osakkeita tai takuuosuuksia, on ilmoitettava siitä sosiaali- ja terveysministeriölle, jos hän omistaisi osakkeita tai takuuosuuksia yhteensä määrän, joka saannon johdosta ylittäisi yhden kymmenesosan, yhden viidesosan, yhden kolmasosan tai puolet vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta taikka kaikkien osakkeiden tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot ilmoituksen tekijästä ja aiotusta saannosta, ilmoituksen tekijän taloudellisesta asemasta ja aikaisemmasta omistuksesta kysymyksessä olevassa vakuutusyhtiössä sekä osakkeita tai takuuosuuksia koskevista sopimus- ja rahoitusjärjestelyistä. Ilmoituksen tekijän on ministeriön pyynnöstä annettava tämän vaatimat lisäselvitykset.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus ja tarvittavat selvitykset on annettu ministeriölle, kieltää osakkeiden tai takuuosuuksien hankinnan, jos omistuksen katsotaan vaarantavan vakuutustoiminnan ter-

2 a §

Jokaisen, joka aikoo suoraan tai välillisesti hankkia vakuutusyhtiön osakkeita tai takuuosuuksia, on ilmoitettava siitä sosiaali- ja terveysministeriölle, jos hän omistaisi osakkeita tai takuuosuuksia yhteensä määrän, joka saannon johdosta ylittäisi yhden kymmenesosan, yhden viidesosan, yhden kolmasosan tai puolet vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta taikka kaikkien osakkeiden tai takuuosuuksien tuottamasta äänimäärästä. Ilmoituksessa on annettava tarpeelliset tiedot ilmoituksen tekijästä ja aiotusta saannosta, ilmoituksen tekijän taloudellisesta asemasta ja aikaisemmasta omistuksesta kysymyksessä olevassa vakuutusyhtiössä sekä osakkeita tai takuuosuuksia koskevista sopimus- ja rahoitusjärjestelyistä. Ilmoituksen tekijän on ministeriön pyynnöstä annettava tämän vaatimat lisäselvitykset.

(Ks. 2 c §:n 1 mom.)

Voimassa oleva laki

vettä kehitystä. Ministeriöllä on oikeus asettaa omistukselle ehdot, joita ministeriö pitää tarpeellisina vakuutustoiminnan terveen kehityksen turvaamiseksi.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekijä on osakeyhtiö tai siihen rinnastettava ulkomainen yhtiö taikka keskinäinen vakuutusyhtiö, otetaan 1 momentissa säädettyjä omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös tämän yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset samoin kuin näiden yhtiöiden perustaman tai niiden yhteydessä toimivan eläkesäätiön tai -kassan omistukset. Konserniin rinnastetaan tätä pykälää sovellettaessa ne, jotka ovat keskenään konserniin verrattavassa taloudellisessa riippuvuussuhteessa. Jos ilmoituksen tekijä on toinen vakuutusyhtiö ja tämä yhtiö kuuluu 1 luvun 3 §:n 3 momentissa tarkoitettuun sosiaali- ja terveystoimintaryhmään, otetaan omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös yhteistoimintaryhmään kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset.

2 b §

Sillä, joka on hankkinut osakkeita tai takuusuuksia 2 a §:n vastaisesti, ei ole vakuutusyhtiössä näihin osakkeisiin tai takuusuuksiin perustuvia muita oikeuksia kuin oikeus voittoon. Tällaista saantoa ei saa merkitä vakuutusyhtiön osake- tai takuusuusluetteloon eikä osakasluetteloon tai takuusuudenomistajista pidettävään luetteloon.

Ehdotus

asettaa omistukselle ehdot, joita ministeriö pitää tarpeellisina vakuutustoiminnan terveen kehityksen turvaamiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä myös, jos omistettujen vakuutusyhtiön osakkeiden tai takuusuuksien määrä laskee jonkin 1 momentissa säädetyn omistusrajan alapuolelle.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekijä on osakeyhtiö tai siihen rinnastettava ulkomainen yhtiö taikka keskinäinen vakuutusyhtiö, otetaan 1 momentissa säädettyjä omistusrajoja sovellettaessa huomioon myös tämän yhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvien muiden yhtiöiden omistukset samoin kuin näiden yhtiöiden perustaman tai niiden yhteydessä toimivan eläkesäätiön tai -kassan omistukset. Konserniin rinnastetaan tätä pykälää sovellettaessa ne, jotka ovat keskenään konserniin verrattavassa riippuvuussuhteessa.

2 b §

(Ks. 2 c §:n 3 mom.)

Sosiaali- ja terveystoimintaryhmällä on oikeus saada jokaiselta, joka omistaa vakuutusyhtiön osakkeita tai takuusuuksia määrän, joka ylittää yhden kymmenesosan vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta taikka kaikkien osakkeiden tai takuusuuksien tuottamasta äänimäärästä, vakuutusyhtiön vakavaraisuuden valvonnan kannalta tarpeellisia tietoja.

2 c §

Sosiaali- ja terveystoimintaryhmä voi kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun 2 a §:n 1 mo-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

mentissa tarkoitettu ilmoitus ja tarvittavat selvitykset on annettu ministeriölle, kieltää osakkeiden tai takuuosuuksien hankinnan, jos omistuksen katsotaan vaarantavan vakuutus-toiminnan tervettä kehitystä. Ministeriöllä on oikeus asettaa omistukselle ehdot, joita ministeriö pitää tarpeellisina vakuutustoiminnan terveen kehityksen turvaamiseksi.

Jos osakkeiden tai takuuosuuksien hankinnan jälkeen jonkin 2 a §:n 1 momentissa säädetyn omistusrajan ylittävän omistuksen katsotaan vaarantavan vakuutetut edut, sosiaali- ja terveysministeriö voi kieltää osakkeiden tai takuuosuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön vakuutusyhtiössä.

Sillä, joka on vastoin 2 a §:n 1 momentin säännöstä jättänyt tekemättä siinä tarkoitettun ilmoituksen tai hankkinut vakuutusyhtiön osakkeita tai takuuosuuksia sosiaali- ja terveysministeriön kiellosta huolimatta, ei ole vakuutusyhtiössä näihin osakkeisiin tai takuuosuuksiin perustuvia muita oikeuksia kuin oikeus voittoon. Tällaista saantoa ei saa merkitä vakuutusyhtiön osake- tai takuuosuusluetteloon eikä osakasluetteloon tai takuuosuuden omistajista pidettävään luetteloon.

3 a luku

Ulkomaalaisten oikeus omistaa vakuutusyhtiön osakkeita ja takuuosuuksia sekä käyttää päätösvaltaa vakuutusyhtiössä

1 §

Ulkomaalaisella tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka ei ole Suomen kansalainen, ulkomaista yhtiötä, osuuskuntaa, yhdistystä ja muuta yhteisöä, säätiötä ja laitosta ja ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteätä omaisuutta ja osakkeita annetun lain 2 §:ssä mainittuja yhteisöjä.

2 §

Ulkomaalaisella on oikeus omistaa vakuutusyhtiön osakkeita tai takuuosuuksia vain, jos yhtiöjärjestykseen on otettu tällaisen omistuksen salliva määräys. Yhtiöjärjestyksessä on tällöin määrättävä, että ulkomaalainen saa omistaa ainoastaan sellaisia osakkeita tai takuuosuuksia, joihin on tehty merkintä siitä, että ne voidaan luovuttaa ulkomaalaiselle. Lisäksi on määrättävä, että ulkomaalaisten omistuksessa olevat

(3 a luku kumotaan)

osakkeet tai takuusuudet eivät saa ylittää kahta viidesosaa vakuutusyhtiön osake- tai takuupääomasta. Merkityt osakkeet tai takuusuudet saavat tuottaa enintään samat oikeudet kuin ilman merkintää olevat osakkeet tai takuusuudet.

Ulkomaalaisten omistuksessa olevien osakkeiden tai takuusuuksien nojalla saadaan äänestää yhtiökokouksessa enintään yhdellä neljäsosalla siitä äänimäärästä, jota muiden osakkeiden tai takuusuuksien nojalla voidaan yhtiökokouksessa käyttää. Keskinäisessä vakuutusyhtiössä osakkaina olevat ulkomaalaiset vakuutusnottajat saavat äänestää yhtiökokouksessa niin ikään enintään yhdellä neljäsosalla siitä äänimäärästä, jota suomalaiset vakuutusnottajat voivat yhtiökokouksessa käyttää. Jos vakuutusosakeyhtiössä yhtiökokouksen päätöksen pätevyuden edellytyksenä on, että päätöstä ovat kannattaneet osakkeenomistajat, joilla on määrösa kokouksessa edustetuista osakkeista, otetaan ulkomaalaisten omistuksessa olevista osakkeista huomioon enintään neljäsosa kokouksessa edustettujen muiden osakkeiden lukumäärästä. Mitä tässä momentissa on säädetty, ei koske vakuutusyhtiötä, jonka osakkeiden tai takuusuuksien luovuttamiseen valtioneuvosto on antanut 3 §:ssä tarkoitetun luvan.

3 §

Valtioneuvosto voi 2 §:n estämättä antaa vakuutusyhtiölle tai, jos vakuutusyhtiötä ei vielä ole perustettu, sen perustajille luvan, jonka mukaan ulkomaalaiselle voidaan luovuttaa vakuutusyhtiön ilman ulkomaalaiselle luovutuksen sallivaa merkintää oleva osake tai takuusuus. Lupaa koskevasta hakemuksesta on pyydettävä Suomen Pankin lausunto. Valtioneuvostolla on oikeus liittää lupaan yleisen edun vuoksi tarpeelliseksi katsomansa ehdot.

Luvan saaneeseen vakuutusyhtiöön sovelletaan, mitä ulkomaalaisten sekä eräiden yhteisöjen oikeudesta omistaa ja hallita kiinteitä omaisuutta ja osakkeita annetussa laissa (219/39) on säädetty ulkomaisesta yhteisöstä. Tästä on tehtävä merkintä kaupparekisteriin.

4 §

Vakuutusyhtiön hallituksen on valvottava, ettei ulkomaalaiselle anneta osaketta, takuusuutta, väliaikaistodistusta tai talonkia, jota ulkomaalainen tämän lain mukaan ei saa omistaa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu merkintä on tehtävä osakeluetteloon, osakekirjaan, väliaikaistodistukseen ja osakkeeseen kuuluvaan talonkiin. Vastaava merkintä on tehtävä takuuosuuden osalta takuuosuuluetteloon, takuuosuuskirjaan, väliaikaistodistukseen ja talonkiin.

Jos osakkeet tai takuuosuudet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, on 1 momentissa tarkoitettu merkintä tehtävä arvo-osuusjärjestelmässä annetun lain (826/91) 27 §:ssä tarkoitettulle liikkeeseenlaskutilille.

6 §

Tämän lain vastainen osakkeen tai takuuosuuden, väliaikaistodistuksen tai talongin luovutus ulkomaalaiselle on mitätön.

7 §

Ulkomaalaisella on oikeus 2 §:n estämättä omistaa vakuutusyhtiön osakkeet tai takuuosuudet, jotka hän on saanut perinnön, testamentin tai aviooikeuden nojalla.

Suomen kansalaisuuden menettänyt henkilö saa edelleen omistaa ne ilman merkintää olevat vakuutusyhtiön osakkeet tai takuuosuudet, jotka hän omisti ennen kansalaisuuden menettämistä.

8 §

Ulkomaalaisella on vakuutusyhtiön osakepääomaa korotettaessa oikeus 2 §:n estämättä merkitä sellaisia uusia osakkeita, joihin ei ole tehty 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua merkintää, samassa suhteessa kuin hän ennestään omistaa vakuutusyhtiön vastaavia osakkeita.

Mitä 1 momentissa on säädetty osakepääoman korottamisesta, sovelletaan vastaavasti takuupääoman korottamiseen.

9 §

Ulkomaalaista ei saa merkitä vakuutusyhtiön osake- ja osaksluetteloon osakkeiden omistajaksi eikä hänellä ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle vakuutusyhtiössä kuuluvia oikeuksia, ellei hänen omistuksensa ole tämän lain mukainen.

Mitä 1 momentissa on säädetty osakkeista, sovelletaan vastaavasti takuuosuuksiin.

7 luku

Yhtiön johto

1 §

Hallituksen valitsee yhtiökokous. Hallituksen vaalista, milloin yhtiöllä on hallintoneuvosto, säädetään 7 §:n 3 momentissa.

Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että hallituksen jäsenet saadaan valita määräämätömäksi ajaksi.

2 §

Vakuutusyhtiöllä tulee olla toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan nimittää hallitus tai, milloin yhtiöjärjestyksessä on niin määrätty, hallintoneuvosto tai yhtiökokous.

3 §

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on oltava Suomessa asuvia Suomen kansalaisia. Sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää hallituksen jäsenen asuinpaikan tai kansalaisuuden osalta poikkeusluvan. Poikkeuslupa voidaan myöntää koskemaan enintään yhtä kolmasosaa hallituksen jäsenistä.

Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla hallituksen jäsenenä eikä toimitusjohtajana.

Hallituksen valitsee yhtiökokous. Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että joku tai jotkut hallituksen jäsenistä, kuitenkin vähemmän kuin puolet, asetetaan muussa järjestyksessä. Hallituksen vaalista, milloin yhtiöllä on hallintoneuvosto, säädetään 7 §:n 3 momentissa.

Hallituksen jäsenen toimikausi on määrättävä yhtiöjärjestyksessä. Toimikauden tulee päättyä viimeistään neljäntenä vaalin jälkeisenä tilikautena, joko uuden vaalin toimittavan yhtiökokouksen tai tilikauden päättyessä.

Mitä tässä laissa säädetään hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti varajäseneneen.

2 §

Vakuutusyhtiöllä on oltava toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan nimittää hallitus tai, jos yhtiöjärjestyksessä on niin määrätty, hallintoneuvosto.

Mitä tässä laissa säädetään toimitusjohtajasta, sovelletaan vastaavasti tämän varamieheen (varatoimitusjohtaja).

3 §

Vähintään puolella hallituksen jäsenistä ja toimitusjohtajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä tästä poikkeusta. Mitä tässä momentissa säädetään hallituksen jäsenestä, sovelletaan vastaavasti hallintoneuvoston jäseneneen.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan on oltava hyvämaineisia ja heillä on oltava sellainen yleinen vakuutustoiminnan tuntemus kuin yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen. Hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenenä tai toimitusjohtajana ei voi olla vajaavaltainen, konkurssissa oleva eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

3 a §

Vakuutusyhtiön toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja ei saa olla vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvan luottolaitoksen toimitusjohtajana tai varatoimitusjohtajana.

Enemmistön vakuutusyhtiön hallituksen jäse-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

nistä ja varajäsenistä on oltava henkilöitä, jotka eivät ole 1 momentissa tarkoitetun luottolaitoksen hallituksen jäsenenä taikka varajäsenenä tai toimitusjohtajana tai varatoimitusjohtajana, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä vakuutusyhtiön hallituksen jäsenten tai varajäsenten osalta poikkeusta.

4 §

Jollei yhtiöllä ole kaupparekisteriin merkittyä toimikelpoista hallitusta, ministeriön tulee kutsua yhtiökokous tai, jos hallitus on hallintoneuvoston valittava, tämä valitsemaan hallitusta. Jollei yhtiöllä ole kaupparekisteriin merkittyä toimitusjohtajaa, ministeriön tulee kutsua hallitus tai jos toimitusjohtaja on hallintoneuvoston tai yhtiökokouksen valittava, tämä valitsemaan toimitusjohtaja. Jollei hallitusta tai toimitusjohtajaa valita taikka tätä viipymättä ilmoiteta kaupparekisteriin, ministeriön tulee määrätä yksi tai useampi toimitsija hoitamaan yhtiön asioita, kunnes hallitus tai toimitusjohtaja on valittu ja merkitty rekisteriin.

Jollei yhtiöllä ole kaupparekisteriin merkittyä toimikelpoista hallitusta, ministeriön on kutsuttava yhtiökokous tai, jos hallitus on hallintoneuvoston valittava, tämä valitsemaan hallitusta. Jollei yhtiöllä ole kaupparekisteriin merkittyä toimitusjohtajaa, ministeriön on kutsuttava hallitus tai, jos toimitusjohtaja on hallintoneuvoston valittava, tämä valitsemaan toimitusjohtaja. Jollei hallitusta tai toimitusjohtajaa valita taikka tätä viipymättä ilmoiteta kaupparekisteriin, ministeriön on määrättävä yksi tai useampi toimitsija hoitamaan yhtiön asioita, kunnes hallitus tai toimitusjohtaja on valittu ja merkitty rekisteriin.

Jollei yhtiöllä ole kaupparekisteriin merkittyä toimikelpoista hallitusta, koska hallituksen jäsentä, joka yhtiöjärjestyksen mukaan on asetettava muussa järjestyksessä kuin yhtiökokouksen tai hallintoneuvoston päätöksellä, ei ole asetettu, on sosiaali- ja terveysministeriön määrättävä yksi tai useampi toimitsija tämän sijaisena hoitamaan yhtiön asioita, kunnes hallituksen jäsen on valittu ja merkitty rekisteriin.

Hakemuksen 3 momentissa tarkoitetussa tapauksessa saa, jollei ministeriö jo ole ryhtynyt tarvittaviin toimiin, ministeriölle tehdä hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, osakas, velkoja tai muu, jonka oikeus saattaa riippua siitä, että yhtiöllä on toimikelpoinen hallitus ja toimitusjohtaja.

Hakemuksen 3 tai 4 momentissa tarkoitetussa tapauksessa saa, jollei ministeriö jo ole ryhtynyt tarvittaviin toimiin, ministeriölle tehdä hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, osakas, velkoja tai muu, jonka oikeus saattaa riippua siitä, että yhtiöllä on toimikelpoinen hallitus ja toimitusjohtaja.

7 §

Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston.

Yhtiökokous valitsee hallintoneuvoston. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä, että joku tai jotkut hallintoneuvoston jäsenistä, kuitenkin vähemmän kuin puolet, asetetaan muussa järjestyksessä. Mitä 1 §:n 3 ja 4 momentissa ja 4 §:ssä säädetään hallituksen jäsenistä ja varajäsenistä, sovelletaan vastaavasti hallintoneuvoston jäseniin ja varajäseniin.

8 luku

Yhtiökokous

2 §

Keskinäisen vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että päättämisvaltaa yhtiökokouksessa käyttävät osakkaiden sijasta heidän keskuudestaan valitsemansa edustajat. *Vähintään neljän viidesosan edustajista tulee olla Suomen kansalaisia. Yhtiökokouksessa ulkomaalaiset saavat äänestää enintään yhdellä neljäsosalla siitä äänimäärästä, jota suomalaiset edustajat voivat kokouksessa käyttää.* Edustajasta on muutoin voimassa, mitä tässä laissa on säädetty osakkaasta. Edustajan osallistumisoikeutta ei kuitenkaan saa yhtiöjärjestyksessä rajoittaa siten kuin 1 §:n 3 momentissa on säädetty.

12 §

Jos osakkeenomistaja osallistumalla osakeyhtiölain 9 luvun 16 §:n vastaiseen yhtiökokouksen päätökseen tai muulla tavoin tahallisesti on väärinkäyttännyt vaikutusvaltaansa yhtiössä, tuomioistuin voi milloin siihen on erittäin painavia syitä, toisen osakkeenomistajan kanteesta ja sosiaali- ja terveysministeriötä kuultuaan velvoittaa yhtiön määräjän kuluessa lunastamaan kantajan osakkeet. Lunastamiseen voidaan velvoittaa vain, jos yhtiö lunastamisen jälkeen täyttää 11 luvun 1 §:ssä asetetut vaatimukset.

2 §

Keskinäisen vakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että päättämisvaltaa yhtiökokouksessa käyttävät osakkaiden sijasta heidän keskuudestaan valitsemansa edustajat. Edustajasta on muutoin voimassa, mitä tässä laissa säädetään osakkaasta. Edustajan osallistumisoikeutta ei kuitenkaan saa rajoittaa siten kuin 1 §:n 3 momentissa säädetään.

12 §

Jos osakkeenomistaja osallistumalla osakeyhtiölain 9 luvun 16 §:n vastaiseen yhtiökokouksen päätökseen tai muulla tavoin tahallisesti on väärinkäyttännyt vaikutusvaltaansa vakuutusyhtiössä, tuomioistuin voi, jos siihen on erittäin painavia syitä, toisen osakkeenomistajan kanteesta ja sosiaali- ja terveysministeriötä kuultuaan velvoittaa yhtiön määräjän kuluessa lunastamaan kantajan osakkeet. Lunastamiseen voidaan velvoittaa vain, jos yhtiö lunastamisen jälkeen täyttää 11 luvussa asetetut vaatimukset.

9 luku

Tilintarkastus ja erityinen tarkastus

1 §

Yhtiökokouksen on nimettävä yksi tilintarkastaja valvontatilintarkastajana huolehtimaan yhtiön kirjanpidon ja hallinnon tehokkaasta valvonnasta tilikauden aikana. Valvontatilintarkastajalla tulee olla 3 §:ssä säädetty pätevyys.

Yhtiökokouksen on nimettävä yksi tilintarkastaja valvontatilintarkastajana huolehtimaan yhtiön kirjanpidon ja hallinnon tenokkaasta valvonnasta tilikauden aikana. Valvontatilintarkastajan on oltava *Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.*

2 §

Tilintarkastajan tulee olla Suomessa asuva Suomen kansalainen, jollei sosiaali- ja terveysministeriö myönnä poikkeusta, tai 3 momentissa tarkoitettu yhteisö. Tilintarkastajista enemmän

(2 § kumotaan)

Voimassa oleva laki

kuin puolet on oltava Suomessa asuvia Suomen kansalaisia. Vajaavaltainen tai konkurssissa oleva ei voi olla tilintarkastajana.

Tilintarkastajalla tulee olla sellainen yleisen laskentatoimen ja taloudellisten asiain tuntemus ja kokemus kuin yhtiön toiminnan laatuun ja laajuuteen katsoen on tarpeen tehtävän suorittamiseksi.

Tilintarkastajaksi voidaan valita Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Keskuskauppakamarin hyväksymään yhteisöön on vastaavasti sovellettava, mitä tässä luvussa on sanottu Keskuskauppakamarin hyväksymästä tilintarkastajasta. Tilintarkastajaksi valitun yhteisön on ilmoitettava asianomaisen vakuutusyhtiön hallitukselle, kenellä on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta. Tämän henkilön tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Häneen on sovellettava osakeyhtiölain 10 luvun 5 ja 12 §:n säännöksiä.

3 §

Vakuutusyhtiössä tulee vähintään yhden yhtiökokouksen valitseman tilintarkastajan olla Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi erityisistä syistä hakemuksesta määrätä, että yhtiö saa Keskuskauppakamarin hyväksymän tilintarkastajan sijaan valita muun 2 §:n 2 momentissa mainitut kelpoisuusehdot täyttävän tilintarkastajan. Määräys on voimassa enintään viisi vuotta.

Ehdotus

(Ks. 3 §:n 3 mom.)

3 §

Vakuutusyhtiön tilintarkastajana voi olla vain Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Vähintään yhden yhtiökokouksen valitseman tilintarkastajan on oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja.

Vähintään yhdellä tilintarkastajalla on oltava asuinpaikka Euroopan talousalueella tai tilintarkastajan on oltava 3 momentissa tarkoitettu yhteisö. Tilintarkastajana ei voi olla vajaavaltainen, konkurssissa oleva eikä henkilö, joka on määrätty liiketoimintakieltoon.

Tilintarkastajaksi voidaan valita Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Keskuskauppakamarin hyväksymään yhteisöön on vastaavasti sovellettava, mitä tässä luvussa säädetään Keskuskauppakamarin hyväksymästä tilintarkastajasta, ja kauppakamarin hyväksymään yhteisöön, mitä säädetään kauppakamarin hyväksymästä tilintarkastajasta. Tilintarkastajaksi valitun yhteisön on ilmoitettava asianomaisen vakuutusyhtiön hallitukselle, kenellä on päävastuu tilintarkastuksen toimittamisesta. Tämän henkilön on Keskuskauppakamarin hyväksymässä yhteisössä oltava Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja ja kauppakamarin hyväksymässä yhteisössä Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä tilintarkastaja. Häneen on

Voimassa oleva laki

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriön on ilmoituksesta määrättävä vakuutusyhtiölle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja:

1) milloin tilintarkastajaa ei ole valittu 3 §:n mukaisesti;

2) milloin tilintarkastajalla ei ole 2 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua kelpoisuutta taikka hän on osakeyhtiölain 10 § luvun 5 §:n 1 tai 2 momentin mukaan esteellinen; tai

Ehdotus

sovellettava osakeyhtiölain 10 luvun 5 ja 12 §:n säännöksiä.

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriön on ilmoituksesta määrättävä vakuutusyhtiölle kelpoisuusehdot täyttävä tilintarkastaja,

(1 kohta kumotaan)

2) jos tilintarkastajalla ei ole 3 §:ssä tarkoitettua kelpoisuutta tai jos hän on osakeyhtiölain 10 luvun 5 §:n 1 tai 2 momentin mukaan esteellinen; tai

6 §

Mitä tilintarkastajasta on säädetty 2 §:n 1 ja 3 momentissa ja 17 luvun 2 §:ssä sekä osakeyhtiölain 10 luvun 5, 8, 12 ja 13 §:ssä, 15 luvun 2 ja 5—7 §:ssä sekä 16 luvun 4 §:ssä, on vastaavasti sovellettava tässä pykälässä tarkoitettuun tarkastajaan.

Mitä tilintarkastajasta säädetään 3 §:ssä ja 17 luvun 2 §:ssä sekä osakeyhtiölain 10 luvun 5, 8, 12 ja 13 §:ssä, 15 luvun 2 ja 5—7 §:ssä sekä 16 luvun 4 §:ssä, sovelletaan vastaavasti tässä pykälässä tarkoitettuun tarkastajaan.

10 luku

Tilinpäätös

3 §

Henkivakuutuksen ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi otetun muun vakuutuksen vakuutusmaksuvastuun sekä aika- ja elinkorkojen korvausvastuun katteesta on sosiaali- ja terveysministeriön antamien ohjeiden mukaisesti luetteloitava määrä, joka ministeriön määräämien perusteiden mukaan arvioituna on vähintään 85 prosenttia sanottujen vastuiden yhteismäärästä. Luetteloidun katteen tulee olla:

1) obligaatioita ja muita velkasitoumuksia, jotka on antanut tai taannut Suomen valtio, kunta tai kuntainliitto;

2) obligaatioita, jotka kuuluvat suomalaisen hypoteekkiyhdistyksen tai pankkilaitoksen ottamaan obligaatiolainaan;

3) saamistodistuksia, joista vastaa suomalainen pankkilaitos;

3 §

Vakuutusyhtiön on katettava 2 §:ssä tarkoitettu vastuuvélka.

Henkivakuutuksen, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi otettuja lisävakuutuksia lukuun ottamatta, ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi otetun vahinkovakuutuksen vakuutusmaksuvastuun sekä aika- ja elinkorkojen korvausvastuun katteesta on luetteloitava vähintään 85 prosenttia sanottujen vastuiden yhteismäärästä. Luetteloidun katteen on oltava:

1) obligaatioita ja muita velkasitoumuksia, jotka on antanut tai taannut Suomen valtio, kunta tai kuntainliitto;

2) obligaatioita, jotka kuuluvat suomalaisen hypoteekkiyhdistyksen tai talletuspankin ottamaan obligaatiolainaan;

3) saamistodistuksia, joista vastaa suomalainen talletuspankki;

Voimassa oleva laki

4) velkasitoumuksia, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys Suomessa olevaan kiinteään omaisuuteen tai toisen maalla olevaan laitokseen ja vuokraoikeuteen itse maahan, kuitenkin vain ehdolla, että yhtiön saaminen sekä ne saamiset, joilla on sama tai parempi etuoikeus, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 70 prosenttia tai, jos on kysymys sellaisen yrityksen omaisuudesta, jossa yhtiöllä on ehdoton määrämisvalta, 85 prosenttia siitä arvosta, joka kiinnitetyllä omaisuudella pätevän ammattimiehen arvion perusteella voidaan katsoa olevan;

5) Suomessa olevaa kiinteää omaisuutta, kuitenkin niin, että luetteloon otettu omaisuuden arvo sekä ne saamiset, joiden vakuutena on kiinnitys tähän omaisuuteen, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 85 prosenttia 4 kohdassa mainituin tavoin määrättävästä omaisuuden arvosta;

6) muita arvopapereita ja sitoumuksia, jotka niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa 1—4 kohdassa mainittuihin tai joihin ministeriö sallii katteen sijoittamisen; taikka

7) velkasitoumuksia, joiden panttivakuutena on yhtiön antamia vakuutuskirjoja enintään niiden takaisinostoarvoon saakka.

Luetteloidun katteen veroisena on pidettävä suomalaisen jälleenvakuutuksenantajan vastuuta tämän pykälän mukaisesta vastuuvielasta, jollei jälleenvakuutuksenantaja ole selvitystilassa tai 14 luvun 6 §:ssä tarkoitettussa asemassa, ja ulkomaisen jälleenvakuutuksenantajan vastuuta enintään ministeriön hyväksymään määrään sekä maksamattomien vakuutusmaksujen niitä osia, jotka vakuutusmaksuvastuuta laskettaessa on oletettu maksetuiksi.

Luetteloitua katetta koskevat arvopaperit ja sitoumukset on säilytettävä erillään yhtiön muusta omaisuudesta.

Ehdotus

4) velkasitoumuksia, joiden vakuudeksi on voimassa kiinnitys Suomessa olevaan kiinteään omaisuuteen tai toisen maalla olevaan laitokseen ja vuokraoikeuteen itse maahan, kuitenkin vain ehdolla, että yhtiön saaminen sekä ne saamiset, joilla on sama tai parempi etuoikeus, eivät yhteensä ole suuremmat kuin 70 prosenttia tai, jos on kysymys sellaisen yhteisön omaisuudesta, jossa yhtiöllä on ehdoton määrämisvalta, 85 prosenttia siitä arvosta, joka kiinnitetyllä omaisuudella pätevän ammattimiehen arvion perusteella voidaan katsoa olevan;

5) Suomessa olevaa kiinteää omaisuutta; luetteloon otettu omaisuuden arvo sekä ne saamiset, joiden vakuutena on kiinnitys tähän omaisuuteen, eivät kuitenkaan yhteensä saa olla suuremmat kuin 85 prosenttia 4 kohdassa mainituin tavoin määrättävästä omaisuuden arvosta;

6) muita arvopapereita ja sitoumuksia, jotka niiden laatuun ja varmuuteen nähden voidaan rinnastaa 1—4 kohdassa mainittuihin tai joihin ministeriö sallii katteen sijoittamisen; tai

7) velkasitoumuksia, joiden panttivakuutena on yhtiön antamia vakuutuskirjoja enintään niiden takaisinostoarvoon saakka.

Luetteloidun katteen veroisena on pidettävä jälleenvakuutuksenantajan vastuuta tämän pykälän 2 momentin mukaisesta vastuuvielasta enintään ministeriön hyväksymään määrään sekä maksamattomien vakuutusmaksujen niitä osia, jotka vakuutusmaksuvastuuta laskettaessa on oletettu maksetuiksi.

Luetteloitua katetta koskevat arvopaperit ja sitoumukset on säilytettävä erillään yhtiön muusta omaisuudesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset tämän pykälän soveltamisesta.

3 a §

Mitä vastuuvelan katteesta 3 §:n 2 momentissa säädetään, ei koske henkivakuutusluokassa 3 tarkoitettua tiettyjen sijoitusten kehitykseen sidottua vakuutusta (sijoitussidonnainen vakuutus). Näiden vakuutusten kannan vastuuvelan kate on eriytettävä muun vastuuvelan katteesta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset sijoitussidonnaisten vakuutusten

Voimassa oleva laki

5 §

Vakuutusyhtiön oma pääoma on taseessa jaoteltava sidottuun omaan pääomaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Sidottua omaa pääomaa ovat vakuutusosakeyhtiössä osakepääoma, vararahasto sekä arvonorotusrahasto, keskinäisessä vakuutusyhtiössä takuupääoma ja pohjarahasto. Muut oman pääoman rahastot ovat vapaata omaa pääomaa. Tilikauden voitto ja voitto edellisiltä tilikausilta ilmoitetaan erikseen vapaan oman pääoman lisäyksenä, tilikauden tappio ja tappio edellisiltä tilikausilta sen vähennyksenä.

6 §

Vakuutusyhtiön, jonka 11 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettu oma pääoma lisättynä 11 luvun 1 §:n 3 momentin 2 kohdassa mainitulla varauksella yhteensä on pienempi kuin toimintapääoman kaksinkertainen vähimmäismäärä, tulee vuosittain kartuttaa oman pääoman rahastoja vähintään kymmenenosalla liikkeen tuottamasta voitosta. Henkivakuutusyhtiön voitoksi luetaan tällöin myös 13 luvun 3 §:ssä tarkoitettuihin etuihin käytetty määrä.

7 §

Keskinäisen vakuutusyhtiön osakkailta, jotka yhtiöjärjestyksen mukaan ovat vastuussa yhtiön sitoumuksista, on viipymättä taksoitettava lisämaksu, jos yhtiö syntyneen tappion tai muun syyn takia ei enää täytä 11 luvun 1 §:ssä asetettuja vaatimuksia taikka jos selvitys- tai konkurssitilassa olevan yhtiön omaisuus ei riitä velkojen maksamiseen, ja tällöin vähintään niin suuri määrä kuin näiden tarkoitusten saavuttamiseksi tarvitaan. Jos osakkaiden vastuu yhtiöjärjestyksessä on rajoitettu, taksoitus on kuitenkin sovitettava sen mukaan. *Lisämaksua ei saa panna maksettavaksi, jos yhtiön oma pääoma on niin suuri, että yhtiöllä ei ole 6 §:ssä säädettävä kartuttamisvelvollisuutta.*

Ehdotus

vastuuvelan ja sen katteena olevan omaisuuden vastaavuudesta sekä katteen luetteloinnista.

5 §

Vakuutusyhtiön oma pääoma on taseessa jaoteltava sidottuun omaan pääomaan ja vapaaseen omaan pääomaan. Sidottua omaa pääomaa ovat vakuutusosakeyhtiössä osakepääoma, vararahasto ja arvonorotusrahasto sekä keskinäisessä vakuutusyhtiössä takuupääoma, pohjarahasto ja arvonorotusrahasto. Muut oman pääoman rahastot ovat vapaata omaa pääomaa. Tilikauden voitto ja voitto edellisiltä tilikausilta ilmoitetaan erikseen vapaan oman pääoman lisäyksenä, tilikauden tappio ja tappio edellisiltä tilikausilta sen vähennyksenä.

(6 § kumotaan)

7 §

Sellaisen keskinäisen vakuutusyhtiön osakkailta, jotka yhtiöjärjestyksen mukaan ovat vastuussa yhtiön sitoumuksista, on viipymättä taksoitettava lisämaksu, jos syntyneen tappion tai muun syyn takia vahinkovakuutusyhtiön toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 3 §:n mukainen takuumäärä, jos henkivakuutusyhtiön toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 5 §:n mukainen takuumäärä, jos vakuutusyhtiön oma pääoma ei täytä 11 luvun 6 §:n mukaista vähimmäisvaatimusta tai, jos selvitys- tai konkurssitilassa olevan yhtiön omaisuus ei riitä velkojen maksamiseen, ja tällöin vähintään niin suuri määrä kuin näiden tarkoitusten saavuttamiseksi tarvitaan. Jos osakkaiden vastuu yhtiöjärjestyksessä on rajoitettu, taksoitus on kuitenkin sovitettava sen mukaan.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11 luku

Toimintapääoma

1 §

Vakuutusyhtiön toimintapääoman tulee olla vähintään 200 000 markkaa lisättyä 20 prosentilla yhtiön vakuutustulon keskimäärästä kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana. Keskimäärän ollessa suurempi kuin 4 000 000 markkaa lisäys sen ylittävältä osalta on kuitenkin 10 prosenttia.

Vakuutusyhtiön oman pääoman tulee olla vähintään kolmannes toimintapääoman vähimmäismäärästä.

Toimintapääomalla tarkoitetaan sitä määrää, jolla yhtiön omaisuuden on sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti arvioituna katsottava ylittävän yhtiön velan. Toimintapääoman suuruutta määrätään:

1) toiminnassa olevan keskinäisen yhtiön omaisuudeksi luetaan, jos yhtiöjärjestyksessä määrätty 10 luvun 7 §:n mukaisesti taksoitettava lisämaksu on vähintään puolet yhden vuoden vakuutusmaksusta, puolet siitä, minkä on katsottava kertyvän mainitun pykälän mukaisesta taksoituksesta, ei kuitenkaan enempää kuin yhden vuoden vakuutusmaksujen viisinkertainen määrä;

2) henkivakuutusyhtiön velaksi ei lueta 10 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista 13 luvun 3 §:ssä tarkoitettuja etuja varten tehtyä varaus- ta; tätä ei kuitenkaan lasketa 2 momentin mukaiseen omaan pääomaan; sekä

3) omaisuutena jätetään huomioon ottamatta yhtiön omistamat toisen vakuutusyhtiön osak- keet ja osuudet.

Vakuutustulolla tarkoitetaan tilinpäätöksen mukaista vakuutusmaksujen määrää lisättyä 13 luvun 3 §:ssä tarkoitettuna etuna annetuilla maksualennuksilla, 5 prosentilla tilivuoden alussa olleesta vastuvelasta, tilivuoden alussa olleella vakuutusmaksuvastuulla ja henkivakuutusyhtiön alkaneista aika- ja elinkoroista tilivuoden alussa olleella vastuulla sekä vähennettynä vuoden lop- pussa olleella vakuutusmaksuvastuulla ja henki- vakuutusyhtiön alkaneista aika- ja elinkoroista vuoden lopussa olleella vastuulla. Yrittäjien elä- kelain (468/69) mukaista vakuutusliikettä, sikäli kuin se ei perustu sanotun lain 11 §:n 1 moment- tiin, ei oteta huomioon vakuutustuloa laskettaes- sa, ja sanotussa lainkohdassa tarkoitettua va- kuutusliikkeestä samoin kuin työntekijäin eläke- lain (395/61) mukaisesta vakuutusliikkeestä ote-

1 §

Vakuutusyhtiön toimintapääomalla tarkoite- taan sitä määrää, jolla vakuutusyhtiön varojen on niiden luonne huomioon ottaen ja sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti arvioituna katsottava ylittävän va- kuutusyhtiön velat.

Toimintapääomaan luettavista eristä sääde- tään tarkemmin asetuksella.

Voimassa oleva laki

taan huomioon vain kolmannes. Merivakuutusten ja myönnettyjen jälleenvakuutusten osalta otetaan vakuutustuloa laskettaessa huomioon vain yhtiön omalla vastuulla oleva liike, kuitenkin siten, että kummankin vakuutuslajin osuus vakuutusmaksutulosta on vähintään puolet siitä, mikä se olisi, jos kummankin vakuutuslajin koko liike otettaisiin perusteeksi.

2 §

Vakuutusyhtiön on jälleenvakuutuksella tai muulla tavoin järjestettävä toimintansa siten, että syntyy vakuutettuja etuja turvaava suhde vastuumenojen todennäköisen vaihtelun ja toimintapääoman välillä.

Ehdotus

2 §

(Ks. 7 §)

Vahinkovakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärä on suurempi 1 ja 2 kohtien mukaan lasketuista määristä:

1) Lasketaan 18 prosenttia viimeksi kuluneen tilikauden vakuutusmaksutulosta. Kun vakuutusmaksutulo on suurempi kuin 60 000 000 markkaa, lisäys sen ylittävältä osalta on kuitenkin 16 prosenttia. Näin saatu tulos kerrotaan luvulla, joka saadaan vertaamalla viimeksi kuluneen tilikauden omalle vastuulle jäävää korvauskuluu vastaavaan korvauskuluun ennen jälleenvakuutusenantajien osuuden vähentämistä. Käytettävä suhdeluku ei saa olla pienempi kuin 0,5.

2) Lasketaan 26 prosenttia kolmen viimeksi kuluneen tilikauden keskimääräisestä korvauskulusta. Kun keskimääräinen korvauskulu on suurempi kuin 42 000 000 markkaa, lisäys sen ylittävältä osalta on kuitenkin 23 prosenttia. Näin saatu tulos kerrotaan luvulla, joka saadaan kuten edellä 1 kohdan toisessa virkkeessä. Käytettävä suhdeluku ei saa olla pienempi kuin 0,5.

Jos vakuutukset ovat pääasiassa luotto-, myrsky-, raesade- tai hallavakuutuksia, edellä 1 momentin 2 kohdassa mainittu keskimääräinen korvauskulu lasketaan seitsemältä tilikaudelta.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 ja 2 momentin soveltamisesta.

Vahinkovakuutusyhtiön toimintapääoman on aina oltava vähintään 3 §:n 2 momentin mukaisen takuumäärän vähimmäismäärän suuruinen.

3 §

Vahinkovakuutusyhtiön takuumäärän muodostaa yksi kolmasosa 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesta toimintapääoman vähimmäismäärästä.

Takuumäärän vähimmäismäärä on:

1) 8 400 000 markkaa, jos jokin vakuutetuista riskeistä kuuluu vahinkovakuutusluokkaan 14 ja jos vakuutusyhtiön kolmen viimeksi kuluneen kunkin tilivuoden vakuutusmaksutulo tästä vakuutusluokasta on ollut enemmän kuin 15 000 000 markkaa tai enemmän kuin 4 prosenttia vakuutusyhtiön kokonaisvakuutusmaksutulosta;

2) 2 400 000 markkaa, jos jokin vakuutetuista riskeistä kuuluu vahinkovakuutusluokkaan 10—15, jollei 1 kohdasta muuta johdu;

3) 1 800 000 markkaa, jos jokin vakuutetuista riskeistä kuuluu vahinkovakuutusluokkaan 1—8, 16 tai 18;

4) 1 200 000 markkaa, jos jokin vakuutetuista riskeistä kuuluu vahinkovakuutusluokkaan 9 tai 17.

Jälleenvakuutustoiminta rinnastetaan vahinkovakuutusluokkaan 13. Jos vahinkovakuutusyhtiön vakuutustoiminta kattaa useita erilaisia riskejä tai vakuutusluokkia, otetaan huomioon vain korkeinta vähimmäismäärää edellyttävä riski tai vakuutusluokka.

4 §

Henkivakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärään luettava osuus määräytyy henkivakuutusluokkaan 1 ja 2 kuuluvien vakuutusten osalta, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja lisävakuutuksia lukuun ottamatta, laskemalla yhteen 1 ja 2 kohtien mukaiset määrät:

1) Lasketaan 4 prosenttia vakuutusmaksuvastuun ja alkaneiden eläkkeiden korvausvastuun summasta viimeksi kuluneen tilikauden lopussa. Näin saatu tulos kerrotaan luvulla, joka saadaan vertaamalla viimeksi kuluneen tilikauden omalla vastuulla olevaa vakuutusmaksuvastuun ja alkaneiden eläkkeiden korvausvastuun summaa vastaavaan summaan ennen jälleenvakuutuksenantajien osuuden vähentämistä. Käytettävä suhdeluku ei saa olla pienempi kuin 0,85.

2) Lasketaan 0,3 prosenttia niiden vakuutusten, joiden riskisumma on nolaa suurempi, riskisummasta viimeksi kuluneen tilikauden lopussa. Korkeintaan kolmeksi vuodeksi otetussa kuolemanvaravakuutuksessa osuus on edellä mainittu 0,3 prosentin sijasta kuitenkin 0,1 prosenttia ja, jos vakuutus on otettu useammaksi kuin kolmeksi, mutta enintään viideksi vuodeksi, osuus on 0,15 prosenttia. Näin saatu tulos kerro-

taan luvulla, joka saadaan vertaamalla viimeksi kuluneen tilikauden kyseessä olevien vakuutusten omalla vastualla olevaa riskisummaa vastaavaan riskisummaan ennen jälleenvakuutuksenantajien osuuden vähentämistä. Käytettävä suhdeluku ei saa olla pienempi kuin 0,5.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 momentin soveltamisesta.

Muiden kuin 1 momentissa mainittuihin henkivakuutusluokkiin kuuluvien vakuutusten sekä 1 momentissa mainittujen lisävakuutusten osalta henkivakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärään luettava osuus määräytyy sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaisesti.

Lakisääteistä eläkevakuutusliikettä harjoittavan vakuutusyhtiön toimintapääoman vähimmäismäärä lasketaan 1 momentissa säädetyllä tavalla. Työntekijäin eläkelain (395/61) vähimmäisehtojen mukaisen työkyvyttömyys-, työttömyys- ja perhe-eläkevakuutusliikkeen osalta noudatetaan kuitenkin 1 momentin 2 kohdan sijasta 2 §:n 1 momentin 1 kohtaa. Toimintapääoman vähimmäismäärää laskettaessa yrittäjien eläkelain (468/69) mukainen vakuutusliike jätetään kokonaan ottamatta huomioon, ja työntekijäin eläkelain mukaisesta liikkeestä otetaan huomioon 10 prosenttia.

Henkivakuutusyhtiön toimintapääoman on aina oltava vähintään 5 §:n 2 momentin mukaisen takuumäärän vähimmäismäärän suuruinen.

5 §

Henkivakuutusyhtiön takuumäärän muodostaa yksi kolmasosa 4 §:n 1, 3 ja 4 momentin mukaisesta toimintapääoman vähimmäismäärästä.

Takuumäärän vähimmäismäärä on 4 800 000 markkaa.

6 §

Vakuutusyhtiön oman pääoman on oltava vähintään puolet 3 ja 5 §:n mukaisesta vakuutusyhtiön takuumäärästä.

Henkivakuutusyhtiön toimintapääomasta vähintään 5 §:n 2 momentin mukaisesta takuumäärän vähimmäismäärää vastaavan osan on muodostuttava asetuksella säädettävistä eristä.

7 §

Vakuutusyhtiön toimintapääoma, jälleenvakuutus ja muut yhtiön vakavaraisuuteen vaikuttavat seikat on järjestettävä vakuutetut edut turvaavalla tavalla, ottaen huomioon tuottojen ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kulujen todennäköinen vaihtelu sekä arvioitavissa olevat muut epävarmuustekijät.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset 1 momentin soveltamisesta.

8 §

Tässä luvussa säädettyjä markkamääriä voidaan asetuksella muuttaa yleisessä hintatasossa tai valuuttakursseissa tapahtunutta kehitystä vastaavaksi.

12 luku

Voitonjako ja yhtiön varojen muu käyttö

4 §

Yhtiökokous voi kuitenkin päätöksellä, jota ovat kannattaneet osakkaat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa kokouksessa edustetusta äänimäärästä, antaa voitosta käytettäväksi yleishyödylliseen tai siihen verrattavaan tarkoitukseen määriä, joilla 11 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettuun omaan pääomaan verrattuna ei ole sanottavaa merkitystä.

Yhtiökokous voi kuitenkin päätöksellä, jota ovat kannattaneet osakkaat, joilla on vähintään kaksi kolmasosaa kokouksessa edustetusta äänimäärästä, antaa voitosta käytettäväksi yleishyödylliseen tai siihen verrattavaan tarkoitukseen määriä, joilla 11 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun omaan pääomaan verrattuna ei ole sanottavaa merkitystä.

5 §

Rahalainan antaminen vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenelle tai toimitusjohtajalle samoin kuin vakuuden antaminen heidän velvoitteistaan on sallittu vain viimeksi kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen osoittaman vapaan oman pääoman puitteissa ja edellyttäen, että velalliselta saadaan 10 luvun 3 §:n 1 momentin 1—4, 6 ja 7 kohdassa mainitun sijoituksen veroinen vakuus. Sama koskee lainan tai vakuuden antamista edellä mainitun henkilön aviopuolisolle, veljelle tai sisarelle taikka sille, joka on tällaiseen henkilöön suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuus- tai lankoussuhteessa taikka sellaisessa lankoussuhteessa, että toinen heistä on naimisissa toisen veljen tai sisaren kanssa.

5 §

Rahalainan antaminen vakuutusyhtiön tai vakuutusyhtiön konserniin kuuluvan yhtiön hallituksen tai hallintoneuvoston jäsenelle taikka toimitusjohtajalle samoin kuin vakuuden antaminen heidän velvoitteistaan on sallittu vain viimeksi kuluneelta tilikaudelta vahvistetun taseen osoittaman vapaan oman pääoman puitteissa ja edellyttäen, että velalliselta saadaan 10 luvun 3 §:n 2 momentin 1—4, 6 ja 7 kohdassa mainitun sijoituksen veroinen vakuus. Sama koskee lainan tai vakuuden antamista edellä mainitun henkilön aviopuolisolle, veljelle tai sisarelle taikka sille, joka on tällaiseen henkilöön suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuus- tai lankoussuhteessa taikka sellaisessa lankoussuhteessa, että toinen heistä on naimisissa toisen veljen tai sisaren kanssa.

6 §

Vakuutusyhtiön kanssa samaan konserniin kuuluvalla yhtiöllä annettavaa luottoa ja tällaiseen yhtiöön sijoittamista koskevat merkittävät tai periaatteelliset päätökset on tehtävä vakuutusyhtiön hallituksessa.

13 luku

Henkivakuutus ja muu pitkäaikaisten vakuutus

1 §

Yhtiötä, joka harjoittaa henkivakuutusta, sanotaan tässä laissa henkivakuutusyhtiöksi.

Mitä tässä laissa on säädetty henkivakuutuksesta ja henkivakuutusta harjoittavasta yhtiöstä, koskee myös eläkevakuutusta ja eläkevakuutusta harjoittavaa yhtiötä.

(1 § kumotaan)

2 §

Henkivakuutuksessa on noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita, joissa määrätään:

2 §

Henkivakuutuksessa, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi annettavia lisävakuutuksia lukuun ottamatta, on noudatettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistamia perusteita, joissa määrätään:

7 §

Vastuuvelan laskemisesta ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi annetusta vakuutuksesta on vastaavasti voimassa, mitä 2—6 §:ssä on säädetty henkivakuutuksesta.

7 §

Vastuuvelan laskemisesta ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi annettavasta vahinkovakuutuksesta on vastaavasti voimassa, mitä 2—6 §:ssä säädetään henkivakuutuksesta.

8 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarkemmat määräykset siitä, millaiseen omaisuuteen sijoitussidonnaisen vakuutuksen arvonkehitys voidaan sitoa.

Sijoitussidonnaisessa vakuutuksessa on noudatettava ministeriön vahvistamaa perustetta, jossa määrätään, millaisin ehdoin vakuutukseen liittyvää sijoituskohdetta voidaan vakuutuksenottajan vaatimuksesta muuttaa. Tämä peruste samoin kuin sijoitussidonnaisen vakuutuksen takaisinottoa koskeva peruste on laadittava silmällä pitäen vakuutettujen etujen turvaamista ja perusteen kohtuullisuutta.

Ministeriö voi sijoitussidonnaisen vakuutuksen osalta myöntää poikkeuksia 2—5 §:n säännöksistä.

14 luku

Vakuutusyhtiöiden valvonta

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on valta milloin tahansa tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen sivuyhtiön liikettä ja muuta toimintaa sekä osallistua niihin kokouksiin, joissa päätösvaltaa vakuutusyhtiöasioissa käytetään, ei kuitenkaan päätöksen tekoon. Tarkastusta varten voi olla ministeriössä kaksi erityistä asiantuntijaa. Näiden palkkaedut vahvistaa ministeriö ja ne suoritetaan asianomaisten yhtiöiden varoista ministeriön määräämällä tavalla.

4 §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus milloin tahansa tarkastaa vakuutusyhtiön ja sen sivuyhtiön liikettä ja muuta toimintaa sekä osallistua niihin kokouksiin, joissa päätösvaltaa vakuutusyhtiöasioissa käytetään, ei kuitenkaan päätöksen tekoon. Tarkastusta varten ministeriössä voi olla erityisiä asiantuntijoita. Näiden palkkaedut vahvistaa ministeriö ja ne suoritetaan asianomaisten yhtiöiden varoista ministeriön määräämällä tavalla.

5 §

Jollei 1 momentissa mainittua kehotusta noudateta, ministeriö voi kieltää yhtiötä antamasta uusia vakuutuksia, kunnes asia on korjattu, ja valtioneuvosto voi rajoittaa tai peruuttaa sellaisen yhtiön toimiluvan.

Jos yhtiön harjoittama vakuutusliike on olennaisesti suppeampi, kuin mihin toimilupa oikeuttaisi, tai jos niissä olosuhteissa, joiden vallitessa toimilupa on annettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei toimilupaa enää annettaisi, valtioneuvosto voi rajoittaa toimilupaa tai peruuttaa sen.

Ministeriöllä on oikeus kieltää yhtiökokouksen, hallintoneuvoston tai hallituksen 1 momentissa mainittua asiaa koskevan päätöksen toimeenpano. Jos päätös on jo pantu täytäntöön, ministeriö voi velvoittaa yhtiön ryhtymään toimenpiteisiin oikaisun aikaansaamiseksi.

Edellä tässä pykälässä mainitun kehotuksen tai kiellon tehosteeksi ministeriö voi asettaa uhkasakon. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi Uudenmaan lääninhallitus.

Jollei edellä tässä pykälässä tarkoitettua kehotusta tai kieltoa noudateta, ministeriö voi kieltää yhtiötä antamasta uusia vakuutuksia, kunnes asia on korjattu, ja jos velvoitteiden laiminlyönti on törkeä, valtioneuvosto voi rajoittaa yhtiön toimilupaa tai peruuttaa sen.

Jos yhtiö ei aloita toimiluvan mukaista toimintaansa 12 kuukauden kuluessa toimiluvan myöntämisestä tai jos yhtiö lopettaa toimintansa vähintään kuuden kuukauden ajaksi toimiluvan myöntämisen jälkeen, valtioneuvosto voi rajoittaa toimilupaa tai peruuttaa sen.

Jos niissä olosuhteissa, joiden vallitessa toimilupa on annettu, on tapahtunut sellaisia muutoksia, ettei toimilupaa enää annettaisi, tai jos toiminnan aloittamisen edellytykset eivät enää täyty, valtioneuvosto voi rajoittaa toimilupaa tai peruuttaa sen.

5 a §

Vahinkovakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 2 §:n mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä, tai henkivakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienem-

Voimassa oleva laki

8 §

Asiantuntijain on annettava lausunto esityksestä vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamiseksi tai kehittämiseksi sekä tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella valtioneuvoston tai sosiaali- ja terveysministeriön ratkaistavaksi tulevasta asiasta, joka koskee:

- 1) toimiluvan antamista, muuttamista tai peruuttamista;
 - 2) toimenpidettä, joka valituksesta huolimatta voidaan panna täytäntöön;
 - 3) vakuutusyhtiöiden sulautumista, vakuutuskannan siirtoa tai vakuutusosakeyhtiön muuttamista keskinäiseksi vakuutusyhtiöksi tai päinvastoin;
 - 4) ministeriön antamia yleisiä ohjeita; sekä jos asialla on yleistä merkitystä;
 - 5) yhtiöjärjestystä;
- 6) vakuutuksen perusteita; ja
7) 11 luvun 1 §:n mukaista pääomaa.

Edellä 1 momentissa mainituista asioista on 1—4 kohdassa mainitut käsiteltävä asiantuntijain kokouksessa ja muut neuvottelussa. Ministeriö voi kuitenkin saattaa kokouksessa käsiteltäväksi asian, joka muuten olisi käsiteltävä neuvottelussa. Niin ikään on neuvotteluun osallistuneella asiantuntijalla oikeus saattaa kokouksessa käsiteltäväksi sellainen asia, josta mainitun momentin mukaan on hankittava asiantuntijain lausunto. Vastaavasti voi kokoukseen osallistuneiden asiantuntijain enemmistö vaatia, että valtioneuvoston päätettäväksi saatetaan asia, jonka ratkaisemisesta se on eri mieltä kuin ministeriö.

Ehdotus

pi kuin 11 luvun 4 §:n mukainen toimintapääoman vähimmäismäärä, on välittömästi toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelma.

8 §

Asiantuntijoiden on annettava lausunto esityksestä vakuutusyhtiölainsäädännön muuttamiseksi tai kehittämiseksi sekä tämän lain ja sen nojalla annetun asetuksen perusteella valtioneuvoston tai sosiaali- ja terveysministeriön ratkaistavaksi tulevasta asiasta, joka koskee:

- 1) toimiluvan antamista, muuttamista tai peruuttamista;
- 2) toimenpidettä, joka valituksesta huolimatta voidaan panna täytäntöön;
- 3) vakuutusyhtiöiden sulautumista, vakuutuskannan siirtoa tai vakuutusyhtiön yhtiömuodon muuttamista;
- 4) ministeriön antamia yleisiä määräyksiä;
- 5) 14 luvun 4 §:ssä tarkoitettujen erityisten asiantuntijoiden toimeenottamisessa noudatettavia periaatteita; sekä jos asialla on yleistä merkitystä;
- 6) yhtiöjärjestystä;
- 7) vakuutuksen perusteita; ja
8) 11 luvun 1 §:n mukaista pääomaa.

Edellä 1 momentissa mainituista asioista on 1—5 kohdassa mainitut käsiteltävä asiantuntijoiden kokouksessa ja muut neuvottelussa. Ministeriö voi kuitenkin saattaa kokouksessa käsiteltäväksi asian, joka muuten olisi käsiteltävä neuvottelussa. Niin ikään on neuvotteluun osallistuneella asiantuntijalla oikeus saada kokouksessa käsiteltäväksi sellainen asia, josta mainitun momentin mukaan on hankittava asiantuntijoiden lausunto. Vastaavasti voi kokoukseen osallistuneiden asiantuntijoiden enemmistö vaatia, että valtioneuvoston päätettäväksi saatetaan asia, jonka ratkaisemisesta se on eri mieltä kuin ministeriö.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 luku

Selvitystila ja purkaminen

1 §

Vakuutusyhtiö, joka ei enää täytä 11 luvun 1 §:ssä asetettuja vaatimuksia, on asetettava selvitystilaan ja purettava, jollei sanottuja vaatimuksia ole täytetty kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun asia ilmoitettiin yhtiökokoukselle. Sosiaali- ja terveysministeriöllä on kuitenkin valta pidentää määräaikaa enintään vuodeksi, jollei vakuutettuja etuja näin vaaranneta.

Vahinkovakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 3 §:n mukainen takuumäärä, tai henkivakuutusyhtiön, jonka toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 5 §:n mukainen takuumäärä, taikka vakuutusyhtiön, jonka oma pääoma ei täytä 11 luvun 6 §:n vähimmäisvaatimusta, on viipymättä toimitettava sosiaali- ja terveysministeriön hyväksyttäväksi lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma. Vakuutusyhtiö on asetettava selvitystilaan ja purettava, jollei edellä mainittuja 11 luvussa asetettuja vaatimuksia ole täytetty kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asia ilmoitettiin yhtiökokoukselle. Ministeriöllä on kuitenkin oikeus pidentää määräaikaa enintään vuodeksi, jollei vakuutettuja etuja näin vaaranneta.

2 §

Jos on syytä otaksua, että vakuutusyhtiö ei täytä 11 luvun 1 §:ssä asetettuja vaatimuksia, hallituksen ja toimitusjohtajan on viivytyksettä laadittava tilinpäätös siltä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty yhtiökokouksessa, sekä annettava se tilintarkastajille tarkastettavaksi. Soveltuvin osin on noudatettava, mitä edellä on säädetty tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta. Jos tilinpäätöksen aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta annettava erillinen tilinpäätös.

Jos 1 momentissa tarkoitettu tilinpäätös osoittaa, ettei yhtiö täytä 11 luvun 1 §:ssä asetettuja vaatimuksia, on pidettävä yhtiökokous kahden kuukauden kuluessa siitä, kun tilintarkastajat ovat antaneet lausuntonsa. Kutsusta yhtiökokoukseen on hallituksen annettava tieto sosiaali- ja terveysministeriölle.

Jollei yhtiö 1 §:n 2 momentin mukaisen määräajan tai siihen myönnetyn pidennyksen

2 §

Jos on syytä otaksua, että vahinkovakuutusyhtiön toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 3 § mukainen takuumäärä tai että henkivakuutusyhtiön toimintapääoma on pienempi kuin 11 luvun 5 §:n mukainen takuumäärä, taikka että vakuutusyhtiön oma pääoma ei täytä 11 luvun 6 §:n mukaista vähimmäisvaatimusta, hallituksen ja toimitusjohtajan on viivytyksettä laadittava tilinpäätös siltä ajalta, jolta tilinpäätöstä ei vielä ole esitetty yhtiökokouksessa, sekä annettava se tilintarkastajille tarkastettavaksi. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä edellä säädetään tilinpäätöksestä ja tilintarkastuskertomuksesta. Jos tilinpäätöksen aika käsittää myös edellisen tilikauden, on tältä tilikaudelta annettava erillinen tilinpäätös.

Jos 1 momentissa tarkoitettu tilinpäätös osoittaa, ettei vakuutusyhtiö täytä 1 momentissa mainittuja, toimintapääomalle tai omalle pääomalle 11 luvussa asetettuja vaatimuksia, on pidettävä yhtiökokous kahden kuukauden kuluessa siitä, kun tilintarkastajat ovat antaneet lausuntonsa. Kutsusta yhtiökokoukseen on hallituksen annettava tieto sosiaali- ja terveysministeriölle.

Jollei yhtiö 1 §:n 2 momentin mukaisen määräajan tai siihen myönnetyn pidennyksen

Voimassa oleva laki

päätyessä täytä 11 luvun 1 §:ssä asetettuja vaatimuksia, yhtiökokouksen on päätettävä yhtiön asettamisesta selvitystilaan ja sen purkamisesta. Jollei yhtiökokous tee tätä päätöstä, ministeriön tulee määrätä yhtiö selvitystilaan ja purettavaksi.

10 §

Kun vakuutusyhtiö on selvitystilassa, on henkivakuutuksen ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi otetun muun vakuutuksen ottajilla osuudestaan vakuutusmaksuvastuuseen yhteisesti samanlainen etuoikeus yhtiön omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla. Sama etuoikeus on muusta vakuutus sopimuksesta kuin jälleenvakuutus sopimuksesta johtuneen sellaisen saamisen haltijoilla, josta aiheutuva vastuu on kirjattava korvausvastuuksi, edellyttäen, että saaminen, jollei se perustu henkivakuutukseen tai kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi otettuun muuhun henkilövakuutukseen, on syntynyt kahden kuukauden kuluessa selvitystilän alkamis päivästä kello 24. Tässä momentissa säädetty etuoikeus ei huononna käteispantin eikä omaisuuteen myönnetyn kiinnityksen haltijan oikeutta.

Edellä 10 luvun 3 §:ssä tarkoitettu omaisuus kuuluu erityiseen selvityspesään. Siihen on myös viipymättä siirrettävä niin suuri määrä yhtiön muuta omaisuutta, että erityisen selvityspesän omaisuus vastaa 1 momentissa tarkoitettua vastuuvelkaa ja arvioituja selvityskustannuksia. Erityiselle selvityspesälle siirtyvät henkivakuutuksista ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi myönnettyistä muista vakuutuksista vakuutuksenantajalle johtuvat oikeudet ja velvollisuudet, kunnes vakuutusten osalta on menetelty niin kuin 12—14 §:ssä säädetään. Jollei omaisuus tähän riitä, on henkilövakuutukseen ja henkilövahinkoon perustuvilla saamisilla etuoikeus muiden edellä.

Ehdotus

päätyessä täytä 1 §:n 2 momentissa mainittuja, toimintapäälliköille tai omalle pääomalle 11 luvussa asetettuja vaatimuksia, yhtiökokouksen on päätettävä yhtiön asettamisesta selvitystilaan ja sen purkamisesta. Jollei yhtiökokous tee tätä päätöstä, ministeriön on määrättävä yhtiö selvitystilaan ja purettavaksi.

10 §

Kun vakuutusyhtiö on selvitystilassa, on henkivakuutuksen, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi otettuja lisävakuutuksia lukuun ottamatta, ja kymmentä vuotta pidemmäksi ajaksi otetun vahinkovakuutuksen ottajilla osuudestaan vakuutusmaksuvastuuseen yhteisesti samanlainen etuoikeus yhtiön omaisuuteen kuin irtaimen pantin haltijalla. Sama etuoikeus on muusta vakuutus sopimuksesta kuin jälleenvakuutus sopimuksesta johtuneen sellaisen saamisen haltijoilla, josta aiheutuva vastuu on kirjattava korvausvastuuksi edellyttäen, että saaminen, jollei se perustu henkivakuutukseen, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi otettuja lisävakuutuksia lukuun ottamatta, tai kymmentä vuotta pidemmäksi ajaksi otettuun muuhun henkilövakuutukseen, on syntynyt kahden kuukauden kuluessa selvitystilän alkamis päivästä. Tässä momentissa säädetty etuoikeus ei huononna käteispantin eikä omaisuuteen myönnetyn kiinnityksen haltijan etuoikeutta.

Edellä 10 luvun 3 §:n 2 momentissa ja 3 a §:ssä tarkoitettu omaisuus kuuluu erityiseen selvityspesään. Siihen on viipymättä siirrettävä niin suuri määrä yhtiön muuta omaisuutta, että erityisen selvityspesän omaisuus vastaa 1 momentissa tarkoitettua vastuuvelkaa ja arvioituja selvityskustannuksia. Erityiselle selvityspesälle siirtyvät henkivakuutuksista, henkivakuutusluokan 1 alakohdassa c tarkoitettuja korkeintaan kymmeneksi vuodeksi otettuja lisävakuutuksia lukuun ottamatta, ja kymmentä vuotta pitemmäksi ajaksi myönnettyistä vahinkovakuutuksista vakuutuksenantajalle johtuvat oikeudet ja velvollisuudet, kunnes vakuutusten osalta on menetelty niin kuin 12—14 §:ssä säädetään. Jollei omaisuus tähän riitä, on henkilövakuutukseen ja henkilövahinkoon perustuvilla saamisilla etuoikeus muiden edellä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

14 §

Henkivakuutusyhtiön erityisen selvityspesän omaisuus on ennen 1 momentissa tarkoitettua omaisuuden jakoa ensin ositettava sijoitussidonnaisien vakuutusten kannan ja muun vakuutuskannan kesken. Ositus on toimitettava silmällä pitäen myös sen kohtuullisuutta.

20 §

Mitä 1 momentissa on säädetty, on vastaavasti noudatettava, jos yhtiö, joka on asetettu selvitystilaan sen johdosta, ettei se enää täytä 11 luvun 1 §:n mukaisia vaatimuksia, jälleen täyttää sanotut vaatimukset.

Mitä 1 momentissa säädetään, on vastaavasti noudatettava, jos yhtiö, joka on asetettu selvitystilaan sen johdosta, ettei se enää täytä 11 luvun 3, 5 tai 6 §:n mukaisia vaatimuksia, jälleen täyttää sanotut vaatimukset.

16 luku

Sulautuminen ja vakuutuskannan luovuttaminen

5 a §

Asetuksella säädetyissä tapauksissa vakuutusyhtiö saa sosiaali- ja terveysministeriön suostuksella ja ministeriön määräämin ehdoin luovuttaa vakuutuskantansa tai osan siitä ulkomaiselle vakuutusyhtiölle taikka vastaanottaa ulkomaiselta vakuutusyhtiöltä sen vakuutuskannan tai osan siitä. Tällöin on soveltuvin osin noudatettava, mitä 1, 3 ja 5 §:ssä säädetään vakuutuskannan tai sen osan luovuttamisesta, jollei ministeriö myönnä tästä poikkeusta. Luovuttava ulkomaista vakuutusyhtiötä ei kuitenkaan ole velvoitettava antamaan yhtiön osakkaille tietoa 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua kuuluksesta.

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 §

Joka

1) harjoittaa vakuutusliikettä ilman toimilupaa tai 1 luvun 3 §:n 1 momentin säännösten vastaisesti; tai

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Joka

1) harjoittaa vakuutusliikettä ilman toimilupaa tai 1 luvun 3 §:n 1 ja 2 momentin säännösten vastaisesti; tai

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen, vakuutusliikkeen luvattomasta harjoittamisesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

4 §
Joka

6) vakuutusyhtiön hallituksen jäsenenä jättää täyttämättä, mitä 3 a luvun 4 ja 5 §:ssä on säädetty.

(6 kohta kumotaan)

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutusyhtiörikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutusyhtiörikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

5 §
Joka

6) laiminlyö 1 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa hakea sosiaali- ja terveysministeriön lupaa taikka hankkii osakkeita tai takuuosuuksia 3 luvun 2 a §:n vastaisesti;

6) laiminlyö 1 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitetussa tapauksessa hakea sosiaali- ja terveysministeriön lupaa taikka hankkii osakkeita tai takuuosuuksia 3 luvun 2 a §:n 1 momentin vastaisesti;

9) luovuttaa ulkomaalaiselle osakkeen tai takuuosuuden, väliaikaistodistuksen tai talongin tietäen, ettei luovutuksen saaja saa sitä omistaa; tai

(9 kohta kumotaan)

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutusyhtiörikkomuksesta sakkoon.

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, vakuutusyhtiörikkomuksesta sakkoon.

6 a §

Sen estämättä, mitä 6 §:ssä säädetään, sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus luovuttaa vakuutussalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja syyttäjä- ja poliisiviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi, muualla laissa edellä mainittujen tietojen saantiin oikeutetulle viranomaiselle sekä, jos annettavat tiedot toisessa valtiossa kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin, toisen valtion vakuutustoimintaa valvovalle viranomaiselle.

6 b §

Sen estämättä, mitä 6 §:ssä säädetään, vakuutusyhtiön on ennen liiketoimen loppuun suorittamista tai, jos ennakkoilmoituksen tekeminen tuottaisi kohtuutonta hankaluutta, viipymättä liiketoimen suorittamisen jälkeen ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle, jos sillä on syytä epäillä siltä pyydettyihin palveluihin käytettävien varojen laillista alkuperää. Tehdyistä ilmoituksista ei saa kertoa ilmoituksen kohteelle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Vakuutusyhtiön on lisäksi säilytettävä ja annettava ministeriölle sen pyynnöstä kaikki käytettävissään olevat tiedot ja asiakirjat, joilla saattaa olla merkitystä asian selvittämisessä.

Ministeriön on ilmoitettava asiasta edelleen asianomaiselle esitutkintaviranomaiselle, jos ministeriöllä on vakuutusyhtiön ilmoituksen tai tarkastustoiminnassaan saamiensa tietojen nojalla perusteltua aihetta epäillä, että vakuutusyhtiön palveluja käytetään tai aiotaan käyttää rikollisesta toiminnasta peräisin olevien varojen todellisen luonteen, alkuperän tai sijainnin taikka niihin kohdistuvien määräämistointen tai oikeuksien peittämiseen tai häivyttämiseen.

Ministeriöllä on oikeus 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa antaa vakuutusyhtiölle määräys pidäytyä suorittamasta liiketoimintaa enintään seitsemän päivän ajaksi, jos tällainen pidäytyminen on tarpeen esitutkintatoimenpiteitä varten.

Ministeriölle, vakuutusyhtiölle sekä niiden puolesta vilpittömässä mielessä toimineille henkilöille ei aiheudu vastuuta tämän pykälän mukaisista toimenpiteistä mahdollisesti aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta.

Rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä annetun neuvoston direktiivin (91/308/ETY) täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat määräykset antaa ministeriö.

8 a §

Sosiaali- ja terveysministeriöllä on oikeus määrätä, että vakuutusyhtiön on pidettävä rekisteriä asiamiehistään ja näiden puolesta toimivista henkilöistä. Asiamiehiä ja näiden puolesta toimivia henkilöitä koskevien todistusten antaminen voidaan ministeriön päätöksellä kokonaan tai osaksi määrätä vakuutusyhtiöiden keskusjärjestön tehtäväksi keskusjärjestön annettua siihen suostumuksensa.

9 §

Jälleenvakuutuksen ja ulkomaisen ensivakuutuksen osalta sosiaali- ja terveysministeriö voi myöntää sellaisen liikkeen luonteesta johtuvia poikkeuksia tämän lain säännöksiin.

Jälleenvakuutuksen, rinnakkaisvakuutuksen, oikeusturvavakuutuksen, matkailijoille annetun avun ja ulkomaisen ensivakuutuksen osalta sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa Euroopan talousalueesta tehdyistä sopimuksesta johtuvia tarkempia määräyksiä sekä myöntää sellaisen vakuutusliikkeen luonteesta tai edellä mainitusta sopimuksesta johtuvia poikkeuksia tämän lain säännöksiin.

10 §

Tämän lain säännöksistä voidaan asetuksella säätää sellaisia poikkeuksia, jotka johtuvat kansainvälisen sopimuksen määräyksistä tai vieraan valtion kanssa tehdystä vastavuoroisesta sopimuksesta.

1. Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

2. Vakuutusyhtiöihin, joille on ennen tämän lain voimaantuloa myönnetty lupa harjoittaa vakuutusliikettä, sovelletaan mainitun ajankohdan jälkeen tätä lakia, jollei jäljempänä annetuista säännöksistä muuta johdu.

3. Tämän lain voimaan tullessa vireillä oleva toimilupahakemus on täydennettävä tämän lain vaatimusten mukaiseksi.

4. Vakuutusyhtiöllä, joka on toiminnassa tämän lain tullessa voimaan, on sosiaali- ja terveysministeriön pitämään toimiluparekisteriin merkityn toimiluvan mukainen oikeus vakuutusliikkeen harjoittamiseen. Ministeriön on kuitenkin kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta merkittävä pitämänsä toimiluparekisteriin vakuutusyhtiön nykyisen toiminnan perusteella ja vakuutusyhtiötä kuultuaan ne vakuutusluokat ja luokkaryhmät, joiden mukaista toimintaa vakuutusyhtiö saa tästä merkinnästä tiedon saatuaan harjoittaa. Jos toimiluvan sisällöstä syntyy erimielisyyttä, asian ratkaisee valtioneuvosto.

5. Yhtiön on 4 momentissa tarkoitettun rekisterimerkinnän perusteella kahden vuoden kuluessa merkinnän tekemisestä haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus tämän lain vaatimalle yhtiöjärjestyksen muutokselle ja ilmoitettava muutos rekisteröimistä varten kolmen kuukauden kuluessa ministeriön antamasta yhtiöjärjestyksen vahvistuspäätöksestä. Ministeriöllä on oikeus erityisestä syystä pidentää tässä momentissa mainittuja määräaikoja enintään kuudella kuukaudella.

6. Sellainen vakuutusyhtiö, jolla tämän lain voimaan tullessa on toimilupa henkivakuutusliikkeen harjoittamiseen, saa tämän toimiluvan perusteella kolmen vuoden kuluessa lain voimaantulosta aloittaa sijoitussidonnaisen vakuutusliikkeen harjoittamisen edellyttäen, että sosiaali- ja terveysministeriö on hyväksynyt yhtiön toimittaman toimintasuunnitelman, että ministeriö on hakemuksesta vahvistanut vakuutusta koskevat perusteet ja että yhtiön hakemuksesta ministeriön vahvistama yhtiöjärjestyksen muutos on rekisteröity.

7. Sen estämättä, mitä 1 luvun 3 §:n 4 momentissa säädetään, vakuutusyhtiö, vakuutusyhtiöt tai vakuutusyhtiöt ja vakuutusyhdistykset yhdessä saavat edelleen omistaa ne osakkeet tai osuudet, jotka ne saivat laillisesti omistaa ennen tämän lain voimaantuloa. Jos vakuutusyhtiön, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten yhdessä omistamien osakkeiden tai osuuksien määrä tai laissa tarkoitettu määräysvalta ylittää lain voimaan tullessa laissa säädetyn enimmäismäärän, vakuutusyhtiön, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten yhteinen osuus omistettavan yhteisön osakkeista, osuuksista tai määräämisvalta ei saa nousta lain voimaan tullessa olleesta määrästä. Jos vakuutusyhtiön, vakuutusyhtiöiden tai vakuutusyhtiöiden ja vakuutusyhdistysten yhteinen osuus on lain voimaantulon jälkeen alentunut, mutta edelleen ylittää tässä laissa säädetyn enimmäismäärän, tämä osuus ei enää saa nousta näin alentuneesta määrästä. Sosiaali- ja terveysministeriö voi hakemuksesta antaa luvan poiketa siitä, mitä tässä momentissa säädetään.

8. Tämän lain 2 luvun 5 §:n 1 momentin säännöstä peruspääoman vähimmäismäärästä ei sovelleta ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröityyn vakuutusyhtiöön. Peruspääomaa ei kuitenkaan saa yhtiökokouksen päätöksellä alentaa sanottua määrää pienemmäksi.

9. Jos ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröidyn vakuutusyhtiön yhtiöjärjestykseen sisältyy tämän lain vastaisia määräyksiä, on niiden sijasta noudatettava tämän lain säännöksiä.

Jos ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröidyn vakuutusyhtiön yhtiöjärjestys on tämän lain mukaan puutteellinen tai sisältää tämän lain vastaisia määräyksiä, on yhtiön hallituksen tehtävä yhtiökokoukselle ehdotus yhtiöjärjestyksen muuttamisesta tämän lain mukaiseksi. Yhtiöjärjestyksen muutoksille on viimeistään kahden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus sekä ilmoitettava ne rekisteröimistä varten kolmen kuukauden kuluessa ministeriön antamasta päätöksestä.

10. Tämän lain voimaantulon jälkeen hallituksen jäsentä ja toimitusjohtajaa valittaessa on noudatettava tätä lakia. Ennen tämän lain voimaantuloa määräämättömäksi ajaksi valittu hallituksen jäsen voi jäädä toimeensa uuden vaalin toimittamiseen saakka, kuitenkin enintään neljän vuoden ajaksi lain voimaantulosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

11. Ennen tämän lain voimaantuloa nimitetty tilintarkastaja voi siitä huolimatta, ettei hän tämän lain mukaan saisi toimia kyseisessä tehtävässä, jäädä toimeensa uuden vaalin toimittamiseen saakka, kuitenkin enintään tammikuun 1 päivään 1997.

12. Vaikka vakuutukselle tämän lain nojalla ei enää voitaisi vahvistaa perusteita, jäävät ennen tämän lain voimaantuloa vahvistetut perusteet edelleen voimaan ja niitä muutettaessa on noudatettava tässä laissa perusteiden muuttamisesta annettuja säännöksiä.

13. Vakuutusyhtiön yhtiöjärjestykseen sisältyvät määräykset samoin kuin osake- ja takuuosuusluetteloissa, osakas- ja takuuosuuden omistajista pidettävissä luetteloissa, osake- ja takuuosuskirjoissa, väliaikaistodistuksissa sekä osakeeseen tai takuuosuuteen kuuluvissa talongeissa sekä odotusluetteloissa ja liikkeeseenlaskuileillä olevat ulkomaalaisomistuksen sallivat merkinnät, jotka perustuvat tällä lailla kumottuun 3 a lukuun, tulevat mitättömiksi tämän lain tullessa voimaan.

2.

Laki

työntekijäin eläkelain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

Tämän lain mukaista toimintaa harjoittavia vakuutusyhtiöitä, eläkekassoja ja eläkesäätiöitä kutsutaan jäljempänä eläkelaitoksiksi. Vakuutusyhtiöllä tulee tätä toimintaa varten olla valtioneuvoston antama erityinen toimilupa. Eläkelaitosten yhteisiä asioita hoitaa, siten kuin jäljempänä säädetään, eläketurvakeskus.

Tämän lain mukaista toimintaa harjoittavia vakuutusyhtiöitä, eläkekassoja ja eläkesäätiöitä kutsutaan jäljempänä eläkelaitoksiksi. Vakuutusyhtiöllä on tätä toimintaa varten oltava valtioneuvoston antama erityinen toimilupa. Tällainen vakuutusyhtiö ei saa harjoittaa muuta vakuutusliikettä kuin tämän lain ja yrittäjien eläkelain mukaista toimintaa ja siihen suoranaisesti liittyvää jälleenvakuutusta. Eläkelaitosten yhteisiä asioita hoitaa eläketurvakeskus, siten kuin jäljempänä säädetään.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Sellaisen tämän lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetun vakuutusyhtiön, joka on toiminnassa tämän lain tullessa voimaan, on saatettava toimintansa tämän lain mukaiseksi kahden vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Yhtiön on sanotun määräajan loppuun mennessä haettava sosiaali- ja terveysministeriön vahvistus tämän lain vaatimalle yhtiöjärjestyksen muutokselle ja ilmoitettava muutos rekisteröimistä varten kolmen kuukauden kuluessa ministeriön antamasta päätöksestä. Ministeriöllä on oikeus erityisestä syystä pidentää tässä momentissa mainittuja määräaikoja enintään kuudella kuukaudella.

Jollei yhtiö ole noudattanut 2 momentin säännöksiä, yhtiölle annettu tämän lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitettu erityinen toimilupa on rauennut.

Vakuutusyhtiöiden toimiluparekisteriin on 2 momentissa tarkoitettujen vakuutusyhtiöiden kohdalle tehtävä merkintä tämän lain 3 §:n 2 momentissa säädetyistä toiminnan rajoituksesta tai erityisen toimiluvan raukeamisesta.

3.

Laki

potilasvahinkolain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 25 päivänä heinäkuuta 1986 annetun potilasvahinkolain (585/86) 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Vakuutuksenantaja. Tämän lain mukaisen vakuutuksen voi myöntää sellainen kotimainen vakuutusyhtiö, jolla on toimilupa vastuuvakuutusliikkeen harjoittamiseen.

5 §

Vakuutuksenantaja. Tämän lain mukaisen vakuutuksen voi myöntää sellainen vakuutusyhtiölaissa (1062/79) tai ulkomaisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta Suomessa annetussa laissa (635/89) tarkoitettu vakuutusyhtiö, jolla on toimilupa vastuuvakuutusliikkeen harjoittamiseen Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Luonnos asetukseksi vakuutusyhtiön toimintapääomaan luettavista eristä

1 §

Vakuutusyhtiölain (1062/79) 11 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun toimintapääomaan luetaan sosiaali- ja terveysministeriön määräämien perusteiden mukaisesti:

1) maksettu osakepääoma tai keskinäisen vakuutusyhtiön osalta takuupääoma ja pohjarahasto;

2) kun 25 prosenttia osakepääomasta tai keskinäisen yhtiön osalta takuupääoman ja pohjarahaston yhteismäärästä on maksettu, puolet vastaavan pääoman maksamatta olevasta määrästä;

3) sidotun ja vapaan oman pääoman rahat tilikauden ja edellisten tilikausien tappiolla vähennettynä sekä tehtyjen ja suunnitelman mukaisten poistojen kertynyttä erotusta lukuun ottamatta ne varaukset, jotka eivät vastaa vakuutettuja vastuita;

4) siirtyvät voittovarot;

5) omaisuuden käypien arvojen ja taseen kirjanpitoarvojen erotus siltä osin kun sitä ei voida pitää luonteeltaan poikkeuksellisena;

6) vakuutusyhtiön hakemuksesta ja sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella täysin maksettu pääoma sellaisesta yhtiön ottamasta lainasta, jolla on sopimuksen perusteella huonompi etuoikeus kuin kaikilla muilla veloilla ja maksettavilla korvauksilla, kuitenkin niin, että toimintapääomaan luettavaa määrää vähennetään tasaisesti kultakin alkavalta vuodelta, jos lainan jäljellä oleva juoksuaika on alle viisi vuotta. Huomioon otettu määrä voi olla enintään 25 prosenttia toimintapääomasta;

7) toiminnassa olevan keskinäisen vahinkovakuutusyhtiön yhtiöjärjestyksessä määrätty vakuutusyhtiölain 10 luvun 7 §:n mukainen kyseiseksi tilikaudeksi taksoitettavissa oleva lisämaksu, josta voidaan kuitenkin ottaa huomioon korkeintaan puolet enimmäismaksujen ja perittyjen maksujen erotuksesta. Huomioon

otettu määrä voi olla enintään 50 prosenttia toimintapääomasta;

8) henkivakuutusyhtiön taseeseen sisältyvät voitonjakoa varten tarkoitettut rahastot tai varaukset, joita voidaan käyttää minkä tahansa mahdollisen tappion peittämiseen ja joita ei ole varattu jo päätettyjen lisäetujen antamiseen vakuutuksenottajille;

9) henkivakuutusyhtiön hakemuksesta ja sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella enintään 50 prosenttia yhtiön tulevasta ylijäämästä, joksi arvioidaan yhtiön viiden viimeisen vuoden aikana muodostuneen ylijäämän aritmeettisen keskiarvon korkeintaan kymmenkertainen, vakuutusten jäljellä olevasta keskimääräisestä voimassaoloajasta riippuva määrä;

10) henkivakuutusyhtiön hakemuksesta ja sosiaali- ja terveysministeriön suostumuksella hankintamenojen jaksotusta vastaava erä siltä osin kuin jaksotusta ei yhtiön noudattamat liikekustannusperusteet huomioon ottaen ole vakuutusmaksuvastuuta määrättäessä katsottava tehdyn täysimääräisesti. Erää määrättäessä on otettava huomioon ne siirtyvät hankintamenot, jotka sen sijaan, että olisi otettu huomioon vakuutusmaksuvastuussa, on aktivoitu taseeseen.

Toimintapääomaa vähentävänä eränä otetaan huomioon taseeseen aktivoitujen muun kuin edellä 10 kohdassa jo huomioon otetun hankintamenon sekä muusta kuin omaisuuden hankinnasta johtuvien pitkävaikutteisten menojen poistamaton osuus.

2 §

Toimintapääoman erät, joista henkivakuutusyhtiön takuumäärän vähimmäismäärän tulee vakuutusyhtiölain 11 luvun 6 §:n mukaan muodostua, ovat 1 §:n 1—4 ja 8 kohdassa mainitut erät.

EUROOPAN YHTEISÖJEN VAHVISTAMAT VAKUUTUSLUOKAT

Vahinkovakuutusluokat

1. **Tapaturmat** (mukaan lukien työtapaturmat ja ammattitaudit)
 - kiinteät rahalliset etuudet
 - vahingonkorvauksen luonteiset etuudet
 - kahden edellisen yhdistelmät
 - matkustajille aiheutuneet vammat
2. **Sairaus**
 - kiinteät rahalliset etuudet
 - vahingonkorvauksen luonteiset etuudet
 - kahden edellisen yhdistelmät
3. **Maa-ajoneuvot** (paitsi rautateiden liikkuva kalusto)
 - Kaikki vahingot, jotka aiheutuvat
 - maalla käytettäville moottoriajoneuvoille
 - muille maa-ajoneuvoille kuin moottoriajoneuvoille
4. **Rautateiden liikkuva kalusto**
Kaikki rautateiden liikkuvalla kalustolla aiheutuvat vahingot.
5. **Ilma-alukset**
Kaikki ilma-aluksille aiheutuvat vahingot.
6. **Alukset** (meri-, järvi-, joki- ja kanava-alukset)
Kaikki vahingot, jotka aiheutuvat
 - joki- ja kanava-aluksille
 - järvioluksille
 - merialuksille
7. **Kuljetettavat tavarat** (mukaan lukien kauppa- ja matkatavarat sekä kaikki muut tavarat)
Kaikki kuljetettaville tavaroille tai matkatavaroille aiheutuneet vahingot kuljetustavasta riippumatta.
8. **Tulipalo ja luonnonvoimat**
Kaikki omaisuudelle (paitsi 3, 4, 5, 6, 7 luokkaan sisältyvälle) aiheutuneet vahingot, joiden syynä on:
 - tulipalo
 - räjähdys
 - myrsky
 - muut luonnonvoimat kuin myrsky
 - ydinvoima
 - maan vajoaminen
9. **Muut omaisuudelle aiheutuneet vahingot**
Kaikki omaisuudelle (paitsi 3, 4, 5, 6 ja 7 luokkaan sisältyvälle) aiheutuneet vahingot, joiden syynä on raesade tai halla tai jokin muu kuin 8 kohdassa mainittu tapahtuma, kuten varkaus.

10. **Moottoriajoneuvovastuu**
Kaikki vastuut, jotka aiheutuvat maalla (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu) käytettävien moottoriajoneuvojen käytöstä.
11. **Ilmakuljetusvastuu**
Kaikki ilma-alusten käytöstä (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu) aiheutuvat vastuut.
12. **Vastuu aluksista (meri-, järvi-, joki- ja kanava-aluksista)**
Kaikki laivojen, alusten tai veneiden käytöstä merellä, järvillä, joilla tai kanavilla aiheutuneet vastuut (mukaan lukien rahdinkuljettajan vastuu).
13. **Yleinen vastuu**
Kaikki muut kuin 10, 11 ja 12 kohdassa mainitut vastuut
14. **Luotto**
 - maksukyvyttömyys (yleinen)
 - vientiluotot
 - osamaksuluotot
 - kiinnitysuotot
 - maatalousluotot
15. **Takaus**
 - takaus (välitön)
 - takaus (välillinen)
16. **Muut varallisuusvahingot**
 - työttömyysriskit
 - tulojen riittämättömyys (yleinen)
 - huono sää
 - etuuksien menetys
 - jatkuvat yleiskulut
 - ennakoimattomat liikekulut
 - markkina-arvon lasku
 - vuokran tai tulojen menetys
 - muut kuin yllä mainitut välilliset kaupalliset tappiot
 - muut kuin kaupalliset taloudelliset tappiot
 - muunlaiset taloudelliset tappiot
17. **Oikeusturva**
Asianajo- ja oikeudenkäyntikulut
18. **Matka-apu**
Niille henkilöille annettava apu, jotka joutuvat vaikeuksiin ollessaan matkoilla, poissa kotoaan tai poissa vakinaisesta asuinpaikastaan.

Henkivakuutusluokat 1—4

1. Seuraavat vakuutusliikkeen lajit, milloin niitä harjoitetaan sopimusperusteisesti:

(a) Henkivakuutukset eli erityisesti seuraavat vakuutukset: vakuutus elämisen varalta, vakuutus kuoleman varalta, vakuutus tietyn eliniän saavuttamisen tai sitä aikaisemman kuoleman varalta, henkivakuutus vakuutusmaksujen palautuksiin.

(b) Eläkevakuutukset.

(c) Henkivakuutusyhtiön henki- ja eläkevakuutusliikkeen harjoittamisen ohella myöntämät muut henkilövakuutukset eli erityisesti seuraavat vakuutukset: henkilövahingon, työkyvyttömyys mukaan lukien, varalta otettu vakuutus, vakuutus tapaturman aiheuttaman kuoleman varalta, vakuutus tapaturman tai sairauden aiheuttaman työkyvyttömyyden tai invaliditeetin varalta.

2. Vakuutus avioliiton varalta, vakuutus syntymän varalta.

3. Vakuutukset, joita tarkoitetaan edellä 1 luokan a ja b alakohdissa ja joissa vakuutuksiin liittyvät edut on vakuutussovimuksessa sidottu tiettyjen sijoitusten kehitykseen.

4. Pysyvä sairausvakuutus
